

T.C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TARİH ANABİLİM DALI

LİSANS BİTİRME TEZİ
KORE SAVAŞI
“ANKARA OKULU”

HAZIRLAYAN

Bahar ZEREN

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Sezai ÖZTAŞ

KIRKLARELİ

2018

İÇİNDEKİLER

Önsöz	6
-------------	---

BÖLÜM I

KORE SAVAŞI ÖNCESİNE GENEL BAKIŞ ve KORE SAVAŞI

1. Kore Savaşı Öncesine Genel Bakış	7
1.2. Kore Savaşı.....	11
1.2.1. Savaşın Sebepleri.....	11
1.2.2. Savaşın Gelişimi.....	20
1.2.2.1. Kunu-ri Muharebeleri	26
1.2.2.2. Kunu-ri Boğazı ve Sunchon Boğazı Muharebeleri	30
1.2.2.3. Kumyangjang-ni Muharebesi	34
1.2.2.4. Kanlı Vegas Muharebeleri	36
1. 2.3. Savaşın Sonuçları.....	40

BÖLÜM II

KORE SAVAŞI ve TÜRKİYE

2. Kore Savaşı ve Türkiye.....	46
2.1. NATO'nun Kuruluşu ve Kuruluş Amacı.....	46
2.2. Türkiye'nin NATO'ya Kabul Edilişi	47

2.3. Türk Askerlerinin Kore'ye Gitme Kararı.....	49
2.4. Türk Tugayı'nın Kore Yolculuğu.....	51
2.5. Kunu-ri Muharebelerive Türk Askerleri	60

BÖLÜM III

KORE SAVAŞI ve ANKARA OKULU

3. Kore Savaşı ve Ankara Okulu.....	63
3.1. Güney Kore'de Ankara Okulu'nun Açılmasından Önceki Genel Durum.....	63
3.2. Ankara Okulu'nun Açılması ve Faaliyetleri.....	67
4.Sonuç.....	75
Kaynakça	76

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1. SyngmanRhee.....	14
Fotoğraf 2. Kim İl-Sung.....	15
Fotoğraf 3. Sinnim-ni Muharebesi	29
Fotoğraf 4. 241. Alay	35
Fotoğraf 5. NATO İle İlgili Haber	47
Fotoğraf 6. Türkiye ve NATO Bayrağı	48
Fotoğraf 7. Posta Gazetesi Asker Gönderme Kararı	50
Fotoğraf 8. Bozkurt Heykeli ve “Allah Türk’ü Korusun” Yazısı	59
Fotoğraf 9. Kunu-ri Savaşı’nın Yapıldığı Bölge	62
Fotoğraf 10. Koreli Halkın Göçü	66
Fotoğraf 11. Suwan Ankara Okulu ve Yetimhanesi	67
Fotoğraf 12. Koreli Yetimler	69
Fotoğraf 13. Koreli Yetimler	70
Fotoğraf 14. Ankara Okulu ve Öğrencileri.....	72
Fotoğraf 15. Ankara Kimsesizler Yurdu Kuruluş Anıtı	74

TABLÖLAR

Tablo 1. Kunu-ri Muharebeleri Zaiyat Durumu	33
Tablo 2. BM Ülkeleri Kayıpları	43
Tablo 3. Kore'ye Giden Birlikler ve İsimleri Durumu	43
Tablo 4. Üç Yılın Toplam Zaiyat Durumu	44

ÖNSÖZ

İnsanoğlu tarihin tozlu sayfalarında nice savaşları solumuştur. Bunlardan biri de 1950-53 Kore Savaşı'dır. Ne yazık ki bu savaşta kardeş kardeşe düşman olmuştur. Bu durum karşısında her daim aç olan dış ülkelerin iştahı kabarmış ve çıkarlar devreye girmiştir. Küçük kıvılcımlar büyümüş, koca bir ülkeyi ateş basmıştır. Birbirine düşman olan kardeşlere savaş süresince dış ülkelerden yardımlar gelmiştir. Kuzey Kore'nin arkasında SSCB ve Komünist Çin dururken Güney Kore'nin arkasında BM Ordusu durmuştur. BM Ordusu'nun içinde bir devlet vardır ki savaşın seyrini değiştirmiştir. Bu devlet Türkiye'den başkası değildir.

Kore Savaşı patlak verdiğinde Türkiye yardım çağrısına cevap veren ilk devletlerden birisi olmuştur. Türkiye'nin gönderdiği Türk Tugayı Güney Kore milletinin gönlünde taht kurmuştur. Başta Kunu-ri Muharebeleri olmak üzere cephelerde gösterdiği yiğitliğin yanında, Kore milletine yardım eli uzatması tüm dünyada yankı uyandırmıştır. Bununla birlikte Suwan Kenti'nde Türk askerleri tarafından açılan Ankara Okulu, birçok Koreli yetim çocuğunevi olmuştur. Koreli çocuklar Türk askerlerini ailesi olarak görmüşlerdir. *"Kore Savaşı ve Ankara Okulu"* adlı bu çalışmamda bu süreci anlatmaya çalıştım.

Bu tezi yazarken başta değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Sezai Öztaş'a, her zaman yanımda olan canım anneme, babama ve biricik kardeşim Barış'a, Kore'deki bilgilere ulaşabilmem adına bana yardımcı olan Koreli arkadaşım KyuRi'ye ve her daim benim başarılı biri olduğuma inanan değerli arkadaşım Ebru Kuzucu, Şevval Turan, İpek Polat, Rümeyza Kadiroğlu, Nesrin Kalkan, Hatice Ceyda Çınar, Özgenur Hançer ve Sedat Çelik'e TEŞEKKÜR EDERİM.

Bahar ZEREN

BÖLÜM I

KORE SAVAŞI ÖNCESİNE GENEL BAKIŞ ve KORE SAVAŞI

1. Kore Savaşı Öncesine Genel Bakış

Kore, kuzeyde Mançurya, doğuda Japon Denizi, batıda Sarı Deniz ve güneyde Japon adalarından Kyushu ile teşkil ettiği dar bir deniz geçidi ile sınırlandırılmıştır. İlk çağlardan beri Kore, Asya kıtası ile Japon adaları arasında köprü vazifesi görmüştür. Kore yarımadası, Asya kıtasının savunmasında en kritik bölgeyi teşkil etmekle birlikte, Japonya'dan Asya'ya Asya'dan Japonya'ya geçiş için de önemli bir bölge durumundadır.¹

Kore, tarih boyunca etrafını saran üç büyük devletin arasında tampon bölge vazifesi görmüştür. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB), Çin ve Japonya; Kore'yi hâkimiyet sahaları içerisine almayı sürekli denemişlerdir. Kore, Çin medeniyetinin Japonya'ya uzanması için doğal bir yol olmuş ve Japonya'nın da Asya'ya doğru yayılması için kilit rol oynamıştır. Bütün tarih boyunca Çin, Kore'yi imparatorluğun bir parçası olarak saymıştır. Japonya ise Kore'deki hâkimiyetini iktisadi ve ekonomik çıkarlarının değişmez bir parçası olarak görmüştür. SSCB ise Kuzey Kore'nin doğal kaynakları ve yarımadanın buz tutmayan limanları sebebiyle bölgeye ilgi göstermiştir.²

Japonya, İkinci Dünya Savaşı öncesinde, Kore ülkesini kendi topraklarına katmakla yetinmemiştir. Asya'daki varlığını garanti altına alabilmek ve yeni topraklar kazanmak maksadıyla 1931'de Çin ile tekrar savaşa başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı başladığında Japonya, Mançurya'yı ve Çin'in bir kısmını işgali altında tutmuştur.³

İkinci Dünya Savaşı sonunda 6 Ağustos 1945'de Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ilk atom bombasını Hiroşima'ya atmıştır. 8 Ağustos'ta SSCB Japonya'ya harp ilan etmiştir. 9

¹ Gökhan Durak, *“Türk ve Dünya Basınında Kore Savaşı ve Türkiye”*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 8. Şubat 2015, s. 323.

² Durak, *a.g.e.* s. 323.

³ Cüneyt Güven, *“Sebep ve Sonuçlarıyla Kore Savaşı ve Türkiye”*, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temmuz 2007, s. 106.

Ağustos 1945’de ikinci atom bombası Nagasaki’ye atılmıştır ve Japonya teslim olmuştur. SSCB’nin amacıMançurya’daki Japon ordularını teslim almak ve Kore’ye doğru ilerlemektir.⁴

Bu üç devletin, Japonya-Çin-SSCB, Kore yarımadası üzerindeki ilgi ve istekleri yıllarca sürmüş ve sürekli bir rekabet ortamı olmuştur. Nitekim İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra bölgede bazı problemlerinde ortaya çıktığı görülmektedir.

Kore sorunu, İkinci Dünya Savaşı içinde ilk defa 1 Ağustos 1943’te Kahire Konferansı’nda ele alınmıştır. Çankayşek, Churchill ve Roosevelt tarafından hazırlanan ve imzalanan konferans bildirgesinin Kore ile ilgili maddesinde *"Kore halkının içinde bulunduğu tutsaklığı yakından bilen üç büyük devlet, Çin-İngiltere ve ABD, Kore'nin vakti gelince özgürlük ve bağımsızlığına kavuşturulmasına karar vermiştir."* denilmekteydi. Fakat Kore için düşünülen ya uluslararası mandaterlik⁵ ya da büyük devletlerin vekâletinin kurulmasıydı. Diğer taraftan ABD, Uzakdoğu’da savaşın bitirilmesi için SSCB ile işbirliği yapılmasına inanmaktaydı. Bu çerçevede ABD Dışişleri Bakanlığı, Kore’nin tek bir devlet tarafından özgürlüğüne kavuşturulmasının sakıncalı olduğunu Yalta Konferansı’na gitmeden başkanlarına bildirmiştir. Kore için önce müttefikler arası bir idareye kavuşturulması, sonra da uluslararası bir vekâlet sisteminin oluşturulması düşünülmekteydi.⁶

Kore Savaşı’na giden süreç İkinci Dünya Savaşı’nın bitmesinin ardından başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı sonrası ABD’nin Japonya’ya atom bombası atmasını fırsat bilen SSCB, Japonya’ya savaş ilan etmiş ve aynı zamanda Mançurya’yı işgal etmiştir ve böylece Japon cephesi yıkılmıştır.⁷Japonya’nın yenilmesi ile Uzakdoğu’da oluşan kuvvet boşluğunu, galiplerin yanında olmasına karşın iç bütünlük ve birlikten yoksun olan Çin doldurabilecek güçte değildi. Hal böyleolunca bölgede SSCB bir güç olarak ortaya çıkmıştır.⁸Güçlenen Rus birlikleri Kore’ye girerek, Kuzey Kore’yi işgal etmiş ve buradaki Japon birliklerini teslim almıştır.⁹

⁴ Necmettin Özçelik, *“Mehmetçik Kore’de Kore Savaşı’nda Türk Ordusu”* Yeditepe Yayınevi, Ocak 2017, s.14.

⁵ Bir devletin başka bir devleti yönetere konu sömürgesi altına almasıdır.

⁶ Tuncay Karacaoğlu, *“İstanbul Basınında Kore Savaşı”*, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2010, s. 35-36.

⁷ Durak, *a.g.e.* s. 324.

⁸ Güven, *a.g.e.*s. 27-28.

⁹ Durak, *a.g.e.* s. 324.

II. Dünya Savaşı dünya siyasi dengelerini değiştirmiştir. Yeni dünya düzeninde, ABD ve SSCB kıyasıya rekabet eden iki süper güç olarak ortaya çıkmıştır. Kore sorunu, Kahire, Yalta, Postdam konferanslarında ele alınmıştır. Japonların Kore'den çıkarılması görevi ABD ve SSCB ordularına verilmiştir. ABD'nin teklifi ile 38. paralelin kuzeyi Sovyetler, güneyi ABD tarafından Ağustos ve Eylül 1945'de işgal edilmiştir. ABD, İngiltere, SSCB ve Çin tarafından Kore'de demokratik bir yönetim kurulması için Aralık 1945'de oluşturulması kararlaştırılan Karma Komisyonun anlaşamaması üzerine sorun çıkmaza girmiştir.¹⁰

ABD, sorunu BM'ye taşıymıştır.Sorun, BM Genel Kurulu'nun ikinci devre toplantısında gündeme getirilmiştir. ABD Dışışleri Bakanı M. G. Marshall tarafından "*Kore Sorunu*"BM Genel Kurulu'na 17 Eylül 1947'de sunulup açıklandıktan sonra, ye devletlerin karar vermesi istenmiştir. Kore sorunu, SSCB'nin karşı çıkmasına rağmen 17 Kasım 1947 günü, altı çekimser oya karşılık kırk üç oyla kabul edilmiştir. Kabul edilen BM kararına göre, Geçici Kore Komisyon'u kurulmuştur.¹¹ SSCB'nin muhalefetine rağmen kabul edilen 14 Kasım 1947 tarihli karara göre oluşan BM Geçici Kore Komisyonu; Kore'de çalışacak, işarelerde bulunacak ve 31 Mart 1948'de seçim yapılmasını sağlayacaktı. Kurulacak Kore Hükümeti, milli kuvvetler oluşturacak, buna dahil olmayan askeri teşkilatları kaldıracak, işgal kuvvetlerinin 90 gün içinde çekilmesi için gerekli önlemleri alacaktı. SSCB komisyonun kuzeye girmesine izin vermemiştir. Bütün ülkede yapılamayacağı anlaşılan seçimler, Mayıs 1948'de sadece Güney Kore'de yapılmıştır. Temmuz'da Kore Cumhuriyeti ilan edilmiştir. Kuzey Kore'de Mayıs 1945'de yönetimi ele alan Halk şurası, Temmuz 1948 tarihinde seçim yapmıştır. Eylül'de Kore Halk Cumhuriyeti'ni kurmuştur. İki hükümet de kendilerini Kore'nin tek temsilcisi ilan etmiştir. ABD ve SSCB işgale son vermekle birlikte, yandaş hkmetlerle ikili anlaşmalar yaparak bölgedeki nüfuzlarını korumuşlardır.¹²

1948–1949 yıllarında birleştirilememiş olan Kore Cumhuriyeti arasındaki anlaşmazlık, rejimlerindeki farklılık yüzünden giderek büyük bir rekabete dönüşmüştür. Komünist Çin ve SSCB tarafından Kore Demokrat Halk Cumhuriyeti, bütün Kore'yi komünist bir rejim altında birleştirmek istemekteydi. Buna karşılık, güneydeki Kore Cumhuriyeti özellikle askerî açıdan

¹⁰ Ahmet Emin Yaman, "*Kore Savaşı'nın Türk Kamuoyuna Yansımaları*", Ankara Üniversitesi, Türk İnkılp Tarihi Enstitüsü, Atatürk Yolu Dergisi, Mayıs-Kasım 2005, s. 232.

¹¹ Karacaova, *a.g.e.* s. 38.

¹² Yaman, *a.g.e.* s. 232.

zayıf durumdaydı. Her iki Kore hükümeti arasında gerilla faaliyeti ve radyolarla propaganda faaliyetleri giderek artmakta ve iki taraf arasındaki ilişkiler giderek gerginleşmekteydi. Kore savaşı öncesinde, taraflar arasında ikili ittifak antlaşmaları yapılmıştır. ABD ile Güney Kore Cumhuriyeti arasında; 31 Aralık 1948'de askerî yardım ve güvenlik antlaşması yapılmıştır. Aynı zamanda 26 Ocak 1950 tarihinde Seul'de Kore'deki ABD'nin yardım grubu aracılığıyla, yine askerî yardım konusunda ikinci bir antlaşma imzalanmıştır. Buna göre askerî yardım adı altında Güney Kore'ye 10 milyon dolarlık askerî malzeme verilmiştir. ABD Kongresi Dışişleri Komisyonu da ayrıca 60 milyon dolarlık yardım yapılmasını kabul etmiştir. SSCB ile Kuzey Kore arasında 20 Mart 1949 yılında on yıllık bir yardım paketi antlaşması yapılmıştır. Bu antlaşmalar ile ABD Güney Kore'yi, SSCB de Kuzey Kore'yi açıkça desteklemiştir.¹³

İki Kore hükümetinin anlaşmazlığı daha sonraları çok can yakmıştır. Bu durum günümüzde de hâlâ görülmektedir. Aynı milletin birbirine düşman olması siyasi açıdan başka milletlerin işine gelmiştir. Bu açıdan bakıldığında bir milletin birlik ve beraberliğinin ne kadar önemli olduğu görülmektedir.

Kore ekonomisi de bu dönemde iyi durumda değildi. Rüşvet ve yolsuzluk artmış, pahalılık halkı zor durumlara sokmuştu. Kore'de bu dönemde tarıma dayalı bir ekonomik yapı bulunmaktaydı. Halkın büyük bölümü tarımla uğraşmasına rağmen yine de Kore ekonomisi bu dönemde kendine yetecek durumda değildi. 30 Ağustos 1948'e kadar ABD Kore'ye 250 milyon dolarlık yardımda bulunmuştur.¹⁴

SSCB, 38. Paralel'in kuzeyinde kalan Kore ile Vladivostok (Doğu'nun Efendisi) şehrinin güneyinde sınır komşusu olup, Kuzey ve Güney'in birleştirilmesi için Kim Il-Sung'dan gelen savaş önerisine önceleri savaştan caydırıcı bir tutum aldıysa da komünist ülkelerin liderliği rolünü yadsınamak için bunu sürdürememiştir. Fakat SSCB, savaşa doğrudan katılmayıp askeri malzeme desteği vermiş ve Kim Il-Sung'a Çin Halk Cumhuriyeti'nden destek istemesi tavsiyesinde bulunmuştur. Çünkü Çin'in Kuzey Kore'yle sınırı çok daha uzundu.¹⁵ Bu duruma göre Kuzey ve Güney Kore arasında çıkacak herhangi bir anlaşmazlık ve çatışmada kuzeyin SSCB ve Komünist Çin, güneyin de ABD tarafından desteklenmesi ihtimali oldukça yüksekti.

¹³ Durak, *a.g.e.* s. 324.

¹⁴ Durak, *a.g.e.* s. 325.

¹⁵ Mehmet Ali Tuğtan, "*Kore Savaşı "Uzak Savaşın Askerleri"*", İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2013, s. 12.

Kore Savaşı'ndan önce SSCB İstihbarat (NKVD) şefi LavrentiyPavloviç Beria 14 Şubat 1950'de imzalanan SSCB-Çin Anlaşması'nın ABD nükleer saldırısına sebep olabileceğinden endişe duyuyordu. Stalin ise Mao Zedong'dan hiç hoşlanmamış olduğu halde onun Marksist¹⁶ dünyada en inandırıcı lider olduğunu söyleyerek anlaşmaya destek vermişti. 25 Haziran 1950'de başlayan Kore saldırısıyla SSCB-Çin ittifakı, Pekin için kendi aleyhine de olsa bir deneme ortamı yaratacaktı. Kore Savaşı başlar başlamaz Stalin kara savaşını tamamen Çin'in omuzlarına yıkmıştır. Bu olaylar sonrasında İkinci Dünya Savaşı'nı takip eden yeni dünya düzeni hakkında kimsenin masum olmadığını bilmek gerekmektedir.¹⁷ Kore'de askerî ve siyasi cepheler yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlarken Soğuk Savaş sürecinin sıcak bir çatışmaya dönüşmesi artık an meselesi olmuştur.

Kore sorunu, KuzeyKore kuvvetlerinin 25 Haziran 1950 günü GüneyKore sınırını oluşturan 38. paralel boyunca saldırıya geçmesiyle savaşa dönüşmüştür.¹⁸

1.2. Kore Savaşı

1.2.1. Savaşın Sebepleri

14. yüzyıldan 1910 yılına kadar “Choson” adı altında varlığını sürdüren Kore halkı, bu tarihten II. Dünya Savaşı sonlarına kadar da Japon egemenliği altında ülke bütünlüğünü korumuştur.¹⁹

İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda da Kore, kuzeyi SSCB, güneyi ise ABD işgali altında olmak üzere fiilen ikiye bölünmüştür. Bir yandan ABD-SSCB görüşmeleri, öte yandan BM'in çabaları, iki Kore'nin birleşmesini sağlayamamıştır.²⁰ Kore yarımadası hakkında gruplaşmalar vardı ve bu gruplaşmaların amaçları savaşın sebeplerini teşkil etmekteydi.

Kore yarımadası üzerinde yapılan siyasi hesaplar ve çıkarlar çerçevesinde oluşan gruplar temsil ettikleri ideolojinin etkinlik alanını yayabilmek için kıyasıya rekabete girmişlerdir.

¹⁶ Haklar doğuştan gelmez, devlet tarafından belirlenir.

¹⁷ Tuğtan, *a.g.e.* s. 12-13.

¹⁸ Yaman, *a.g.e.* s. 232.

¹⁹ Burçin Ervelent, “1950-1953 Kore Savaşı'nda Esir Kamplarındaki Türkler”, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul, 2012, s. 18.

²⁰ Güven, *a.g.e.* s. 91.

Anlaşmazlığa düştükleri alanlarda ise çatışma unsurlarının tümünü kullanmaktan çekinmeyeceklerini dünyaya göstermişlerdir.²¹

Bu gruplaşmaların ardından S.S.C.B Kore'yi tümüyle ele geçirmeye çalışmıştır. Bunu sağlayabilmek için Kuzey Kore'yi kendi ideolojisi, maddi ve askerî destekleri ile hazırlama yolunu seçmiştir ve bu devleti Güney Kore'ye tecavüz ettirmiştir. Kısa bir süre sonra Çin Halk Cumhuriyeti de kendi çıkarları gereği gruplaşmaya katılmıştır. Kore harbinde SSCB yönetici, Kuzey Kore ve Komünist Çin de senaryoyu icra eden olmuştur. Bu operasyonda yöneticinin amacı, Kore'nin tamamını komünist rejim altında toplamak, ekonomik değerlerinden âzami şekilde yararlanmak, o sırada zayıf bulunan Japonya'ya yaklaşarak Komünizm lehine karışıklıklar çıkarmak ve Japonya'yı kendi tarafına çekmektir. Bu olmadığı taktirde eğer ileride bir Japon tehdidi doğarsa bunu SSCB'den ve Çin'den uzak tutabilmek için Kore yarımadasını bir ileri karakol gibi kullanmak, Sarıdeniz'i ve Doğu Çin Denizi'ni güvenlik altında bulundurmak savaşın sebeplerindendir.²²

Bazı ülkelerde başarısızlığa uğramış Komünizm faaliyetlerine yeniden ümit kazandırmak, dünya kamuoyunda devam eden güvensizliği ve ekonomik huzursuzluğu körükleyerek komünizmin yayılmasını geliştirmek de ideolojik açıdan yukarıdaki hedeflere eklenebilir.²³ Bunun yanında da Çin, Kore'deki büyük elektrik santrallerinin Mançurya sanayi ile olan irtibatlarını korumak, Japonya'yı Çin topraklarından uzak tutmak ve Çin halkına bir zafer hediye ederek, komünizm idaresinin nüfuz ve itibarını artırmak amacı içerisindeydi.²⁴

Görüldüğü üzere Çin, komşusu olduğu Kore ülkesinin hegemonya²⁵ mücadelesine kayıtsız kalamamıştır. SSCB'nin Mançurya'yı Çin'e bırakması vesilesiyle bu iki ülke arasında oluşmaya başlayan yakınlık Kore konusunda etkisini göstermiştir. Kore'nin komünist ideolojinin etkisi altına sokulması hususunda ortak hareket etme kararı almışlardır. Bu kapsamda. Kuzey Kore'ye büyük çaplı siyasi ve askeri destek verilmiştir. Özellikle Kore'deki ve Uzakdoğu'daki ABD etkisinin sonlandırılmasını ve ABD'nin bölgeden çıkarılmasını amaçlayan plana göre Kuzey Koreliler evvela Güney Kore'ye sızarak halkı komünist ideolojiye göre şekillendirmeye,

²¹ Puna Pamir, Erhan Çiftçi, *"316 Gün Küçük Kartal'ın Kore Günlüğü; Albay Nuri Pamir'in Kore Savaşı Günlüğü ve Mektupları"*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, Ocak, 2014, s. 9.

²² Özçelik, *a.g.e.* s. 16.

²³ Özçelik, *a.g.e.* s. 17.

²⁴ Güven, *a.g.e.* s. 101.

²⁵ Bir devletin başka bir devlet üzerindeki siyasal üstünlüğü ve baskısı.

sonra da olası bir silahlı çatışma durumunda Güney Kore halkını kendi yanlarına çekmeye çalışmışlardır. Halkbölünmeye hazır hale getirdikleri bir dönemde Güney Kore'yi istila etmek için düğmeye basmışlardır.²⁶

SSCB, Kore'de komünist bir idare kurmaktan başka bir yola yanaşmıyordu. Yapılacak bir seçimde nüfusun üçte ikisini oluşturan Güney Korelilerin, Batı yanlısı bir yönetim şeklini tercih edeceklerini biliyordu. Genel seçim yerine başka çözüm yolları öneriyorlardı. Bu nedenle, Kore'de bir türlü uzlaşma sağlanamıyordu.²⁷

ABD, Kore'de serbest seçimlerin yapılmasını istemişti. Kore sorunu, SSCB'nin tutumu yüzünden çıkmaz bir hal almaya başlamıştı. Sorunu görüşmek üzere dört devlet konferansı yapılması teklif edilmişti ancak SSCB, bu teklife de yanaşmamıştır. SSCB, Moskova'davermiş olduğu sözü tutmamıştır. ABD'nin Moskova kararlarını uygulamak için gösterdiği çabalar, SSCB tarafından engellenmiştir. Görüşmelerden sonuç alamayacağını anlayan ABD, Kore sorununu BM'e götürmeye karar vermiştir.²⁸

ABD, ilk aşama da Kore sorununu müttefikler arası görüşmelerle çözmeye çalışmışsa da bunda başarılı olamayınca sorunu, BM'ye götürmüştü. Kore sorunu, SSCB'nin karşı çıkmasına rağmen 17 Kasım 1947 günü, altı çekimser oya karşılık kırk üç oyla kabul edilmişti.²⁹ Kabul edilen BM kararına göre;

“Kore halkının temsilcileri de Kore sorununun incelenmesine davet olunacaktır. Derhal bir BM Geçici Kore Komisyonu kurulacaktır. Bu komisyon, Kore'de çalışacak ve Kore'de serbestçe dolaşarak bütün Kore halkı ile karşılıklı görüşmelerde bulunacaktır. Bu komisyon, Avustralya, Kanada, Çin, Fransa, Hindistan, Ukrayna, Salvador, Filipin ve Suriye temsilcilerinden kurulu olacaktır. Kore seçimleri, 31 Mart 1948'de Geçici Kore Komisyonu'nun denetimi altında yapılacaktır. Seçimlerden sonra toplanacak olan Kore Millet Meclisi tarafından kurulacak bir Milli Kore Hükümeti, Geçici Kore Komisyonu ile istişare halinde aşağıdaki işleri yapacaktır:

²⁶ Pamir, Çiftçi, *a.g.e.* s. 9-10.

²⁷ Güven, *a.g.e.* s. 91.

²⁸ Güven, *a.g.e.* s. 91-92.

²⁹ Karacaova, *a.g.e.* s. 38-39.

- I. *Kore, kendi güvenliği için gerekli milli kuvvetleri meydana getirecek ve buna girmeyen askeri veya yarı askeri örgütleri kaldıracak.*
- II. *Kuzey ve Güney Kore’de askeri veya sivil makamlar tarafından yapılan görevleri üzerine alacaktır.*
- III. *İşgal kuvvetlerinin 90 gün içinde çekilmesi için gerekli tedbirleri alacaktır.*
- IV. *Üye devletler, komisyona görevini yapmada gerekli yardımda bulunacaklar ve geçiş devresinde Kore’nin egemenliğine ve bağımsızlığına aykırı hareketlerden kaçınacaklardır.”³⁰*

SSCB, BM Geçici Komisyonu ile işbirliği yapmamış ve komisyonunun 38’inci Paralelin kuzeyine geçmesine izin vermemiştir. Komisyon sadece Güney Kore’de görev yapabilmiştir.³¹ Bununla birlikte BM Genel Kurulu görüşmelere devam ediyordu ve sonuç olarak Güney Kore’de bir genel seçim yapılması kararı alınmıştır.

Fotoğraf 1. Syngman Rhee seçilmiştir. BM Genel Kurulu, Kore Cumhuriyeti’ni Kore’nin tek meşru hükümeti olarak kuruluşundan 6 ay sonra tanımıştır. Hükümeti, ilk olarak Milliyetçi Çin, ABD ve Filipinler tanımıştır.³²

Güney Kore’de hükümet kurulurken Kuzey’de de hükümet kurma çalışmalarına başlanmıştır. Mayıs 1945 başlarında Kuzey Kore’de idareyi ele alan Halk Şurası, 10 Mayıs 1948’de kabul edilen Demokratik Kore Halk Cumhuriyeti Anayasası’nı 9 Temmuz’da uygulama kararı almıştır. 25 Ağustos’ta halkın çoğunluğunun katılımıyla gerçekleşen genel seçimler

³⁰ Güven, *a.g.e.* s. 92.

³¹ Güven, *a.g.e.* s. 93.

³² Güven, *a.g.e.* s. 94.

yapılmış, 212 milletvekili çıkarılmıştır. Seçilen milletvekilleri Kore Halkı'nın Yüksek Şurası'nı teşkil ederek, 9 Eylül 1948'de Demokratik Kore Halk Cumhuriyeti kurulmuştur. Bu cumhuriyeti kuranlar, Japon işgali sırasında SSCB'ye sığınan ve komünist eğitim almış olan Korelilerdi.³³

Kuzey Kore'de Rus uyruklu bir subay olan Kim İl-Sung Başbakan seçilmiştir. Başkanlığa getirilen Kim İl-Sung savaşta SSCB ordusunda yüzbaşı rütbesinde görev yapmış, SSCB'ye bağlı bir kişiydi. Bu hükümeti ilk olarak SSCB, Polonya ve Çekoslovakya tanımıştır.³⁴

Fotoğraf 2. Kim İl-Sung

ABD 5 Ağustos 1948'de Güney Kore'de serbest seçimlere dayanan antikomünist bir hükümet kurduktan sonra Güney Kore'yi silahlandırmıştır. SSCB de 9 Eylül 1948'de Kuzey Kore'de Komünist bir hükümet kurarak kendi bölgesini silahlandırmıştır. Neticede, ABD ve SSCB birliklerini birbirinden ayırmak maksadıyla tespit edilmiş olan 38. Paralel çok kısa bir süre sonra iki devlet sınırına dönüşmüştür.³⁵

Kore'de iki ayrı hükümet kurulduktan sonra BM Geçici Komisyonu, Kore'nin geleceği hakkındaki görüşlerini, Aralık 1948'de BM Genel Kurulu'na göndermiştir. Genel Kurul'da 12 Aralık 1948'de, Geçici Komisyonun yerini BM Kore Komisyonu almıştır. BM bu komisyona; Kore'nin birleştirilmesi için her türlü yardım ve tavsiyelerde bulunmak, bölünmüşlükten kaynaklanan iktisadi aksaklıkları ortadan kaldırmak, Kore halkının hür iradesine dayanan temsili rejimin ülkenin tümüne yayılması için görüşler hazırlamak ve işgal kuvvetlerinin çekilmelerini takip etmek görevini vermiştir. Ayrıca BM, Geçici Kore Komisyonu'nun araştırma yapabildiği ve Kore halkının çoğunluğunun bulunduğu Güney Kore Cumhuriyeti Hükümetini, meşru hükümeti olarak tanımıştır. BM'e üye ülkelere, Güney Kore'yi tanımaları tavsiyesinde bulunmuştur.³⁶

SSCB ve Kuzey Kore'nin takındığı olumsuz tavır, bu komisyonun çalışmalarını engellemiştir. Komisyon, bir rapor hazırlayarak Kore'nin birleştirilmesi ihtimalinin giderek

³³ Karacaova, *a.g.e.* s. 40.

³⁴ Karacaova, *a.g.e.* s. 40.

³⁵ İlknur Tatar, *"Kore Savaşı ve Dönem Siyasetinin Ulusal Basına Yansımaları"*, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2004, s. 14.

³⁶ Güven, *a.g.e.* s. 96.

azaldığını BM'e bildirmiştir. Bunun üzerine Kore sorunu, tekrar BM gündemine gelmiştir. BM, Kore Komisyonuna, iki taraf arasında silahlı çatışma ihtimali bulunduğundan, bu durumun takip edilerek bildirilmesini ve her iki Kore'nin birleştirilebilmesi için çalışmalara devam edilmesi talimatını vermiştir. Bu talimata göre harekete geçen Komisyon, 2-28 Şubat 1949 tarihleri arasında Seul'de birçok toplantı yapmıştır. Kore'nin birleştirilmesini sağlamak için SSCB ve Kuzey Kore nezdinde girişimlerde bulunulmuştur. Ancak ne SSCB ne de Kuzey Kore, Komisyonun girişimlerine cevap vermemiştir. Böylelikle bu komisyonun, Kore'nin birleştirilmesi için hiçbir şey yapamayacağı anlaşılmıştır.³⁷

1948–1949 yıllarında birleştirilememiş olan Kore Cumhuriyeti arasındaki anlaşmazlık, rejimlerindeki farklılık yüzünden giderek büyük bir rekabete dönüşmüştür. Komünist Çin ve Sovyet Rusya tarafından Kore Demokrat Halk Cumhuriyeti, bütün Kore'yi komünist bir rejim altında birleştirmek istemekteydi. Buna karşılık, güneydeki Kore Cumhuriyeti özellikle askerî açıdan zayıf durumdaydı. Her iki Kore hükümeti arasında gerilla faaliyeti ve radyolarla propaganda faaliyetleri giderek artmaktaydı. İki taraf arasındaki ilişkiler giderek gerginleşmekteydi.³⁸ Bununla beraber artık silahsız savaş başlamıştı. Bu durumun silahlı savaşa dönüşmesi büyük bir endişe ile bekleniyordu.

SSCB, Kuzey Kore'yi bir savaşın bütün gereklerine göre hazırlamayı başarmıştır. SSCB'ye göre; hâkimiyetlerine daha fazla toprak ve insan katacak yeni bir uydu devletin hazırlanması gerekmektedir. Bu nedenle önce Rus topları, tankları ve uçakları ile teçhiz edilmiş kuvvetli bir Kuzey Kore ordusu kurulmuştur. Propagandanın bütün teknikleri kullanılarak Güney Kore üzerinde müthiş bir baskı oluşturulmuştur. Güney Kore'ye sızan Kuzey Koreli ajanlar ve kırsal alana yayılan gerillalar için ortam her geçen gün daha elverişli bir hâl almıştı. Güney Kore'deki komünist sempatizanları bu şekilde gittikçe çoğalmıştır.³⁹

Kore Cumhurbaşkanı SyngmanRhee, Kore sınırında gelişen faaliyetlere karşı kayıtsız kalmıştır. ABD ise Kore'de bir savaşın başlayacağına ihtimal vermemiştir. Ayrıca Amerikalılar

³⁷ Güven, *a.g.e.* s. 96.

³⁸ Durak, *a.g.e.* s. 324.

³⁹ Durak, *a.g.e.* s. 324-325.

eğer Kore bir tecavüze uğrayacak olursa bunu kendilerinin değil, Birleşmiş Milletlerin engellemesi gerektiğini savunmuşlardır.⁴⁰

1948-1949 yılları arasında iki Kore Cumhuriyeti arasındaki anlaşmazlık, rejimleri arasındaki zıtlık ve ABD ve SSCB kuvvetlerinin çekilmesiyle öldürücü bir düşmanlık halini almıştır. Komünist Çin ve SSCB tarafından desteklenen Kuzey Kore, taarruza yönelik güçlü bir ordu kurmuştur. Güney Kore ise, kendisini savunacak bir orduya dahi sahip değildi. Kuzey ile güney arasında 38'inci Paralel bölgesinde zaman zaman silahlı çatışmalar oluyordu. Her iki Kore hükümeti arasında gerilla faaliyetleri ve radyolarla propaganda çalışmaları gittikçe şiddetini artırmıştı ve buna karşılık Güney Kore'deki iç siyasi durum da oldukça karışık. Güney Kore hükümetinin kendi meclisindeki on bir milletvekili ile binlerce kişi tutuklanması ve Kore'nin birleştirilmesi taraftarı olan SyngmanRhee'nin muhalifi olan Kim Kao'nun 27 Haziran 1949'da öldürülmesi, ülkede tedirginlik ve karmaşa yaratmıştır.⁴¹

Güney Kore ABD'den yardım almaktaydı ancak Kuzey Kore, SSCB'nin yanı sıra Komünist Çin'in de desteğini almaktaydı.⁴² İç siyasi olayların yanında dış siyasi olaylarda gittikçe karmaşık olmaya başlamıştı.

Kore Yarımadası'nda 1949 sonbaharından sonra inisiyatif, Kuzey Kore lideri Kim İl-Sung'un eline geçmişti. Bütün ülkede seçimler yapılmıştı ve ülkeyi birleştirmeyi hedeflediğini ilan etmişti. Bu arada, kuzeyden güneye yönelik sızmalar ve güneyde tedhiş olayları meydana geliyordu. BM Komisyonu, ülkede bir iç savaş çıkabileceğini rapor etmiştir.⁴³ 8 Eylül 1949'da Genel Kurula verilen raporda iki Kore arasında bir sivil harp tehlikesinin varlığına önemle işaret edilmiştir.⁴⁴ Sonunda, Pyongyang yönetimi BM Genel Sekreteri'ne, Kore'yi cebri metotlarla da olsa birleştirme azmi içerisinde olduklarını bildirmiştir. Kim İl-Sung'a göre BM teşkilatı, Kore Halkının egemenliğini kullanmasını engelleyen, emperyalistlerin oyuncağı olan bir kuruluştur. Kuzey Kore, Güney Kore'ye yönelik olarak giriştiği propaganda faaliyetlerinde de güneyi, ABD kuklası olan SyngmanRhee yönetimine karşı ihtilale çağırarak kışkırtıyordu.⁴⁵

⁴⁰ Durak, *a.g.e.* s. 325.

⁴¹ Güven, *a.g.e.* s. 97.

⁴² Tatar, *a.g.e.* s. 16.

⁴³ Güven, *a.g.e.* s. 97.

⁴⁴ Tatar, *a.g.e.* s. 17.

⁴⁵ Güven, *a.g.e.* s. 97.

Sınır çatışmaları ve propaganda faaliyetleri, Kuzey ve Güney Kore arasındaki gerginliği artırıyordu. BM ve BM Kore Komisyonu iş yapamaz hale gelmiştir. Aslında Kore Yarımadası'ndaki bu sorunun çözümü, ABD ve SSCB'nin aralarında uzlaşmalarına bağlıydı. Kuzey ve Güney Kore hükümetlerinin BM'e üyelik için yapmış oldukları başvuru da sadece Güney Kore'yi üyeliğe kabul ederek yeni bir anlaşmazlığa sebebiyet vermemek için reddedilmiştir.⁴⁶

Kore'deki bu gerginlik ve mücadele devam ederken, Mart 1949'da ABD'nin Pasifik Kuvvetleri Komutanı General Mac Arthur bir gazeteye verdiği demeçte;

“... bizim savunma çizgimiz, Asya kıyısı boyunca uzanan adalar zincirinden geçmektedir. Bu çizgi Filipinler'den başlayarak Okinawa dahil Ryukyu Takımadaları'na kadar gider. Sonra, Japonya'ya, Aleut Adaları zincirinden Alaska'ya doğru kıvrılır.” diyerek Kore'yi açıkça savunma alanı dışında tutmuştur.⁴⁷

SSCB, Çin ve Kuzey Kore liderleri, Ocak 1950'de Pekin'de yaptıkları bir toplantıda Güney Kore'nin işgalini görüşmüşlerdir. Savaş için hazırlıklara başlanmıştır. Kış boyunca 38. Paralel dairesi yakınlarına, SSCB'den gemilerle taşınan askeri malzemelerin konması için büyük depolar yapılmıştır. 105. Zırhlı Tugay Personeli T-34 Rus Tankları üzerinde eğitime tabi tutulurken, kuzeyli havacılar da Yak uçakları üzerinde eğitime başlamıştır.⁴⁸

8 Haziran 1950 günü, Kuzey Kore'nin başkenti olan Pyongyang'ta gazeteler, Demokrasi Mücahitleri Cephesi Merkez Komitesi'nin bir bildirisini yayınlamıştır. Bu bildiride, Kuzey ve Güney Kore'de yapılacak seçimler sonucunda kurulacak olan birleşik Kore Meclisi'ni, Kore'nin Japon işgalinden kurtuluşunun beşinci yıldönümünden önce, Seul'de toplamaya çalışacağından söz edilmekteydi. Aynı bildiri SSCB haber ajansı TASS tarafından İzvestia Gazetesi'nin 10 Haziran 1950 tarihli sayısında yayınlanmıştır. Bu gazetenin batılılar tarafından görüldüğü bir gerçektir. Kuzey Kore, Uzakdoğu'da bütün dünyayı kendisiyle uğraştıracak ve binlerce insanın hayatına mal olacak bir savaşın çıkacağını hissettirmiştir.⁴⁹

⁴⁶ Güven, *a.g.e.* s. 97.

⁴⁷ Güven, *a.g.e.* s. 98.

⁴⁸ Karacaova, *a.g.e.* s. 47.

⁴⁹ Karacaova, *a.g.e.* s. 47.

Tarih boyunca Çin ve SSCB'nin Kore üzerinde olan ilgi ve isteklerinin hâlâ çok canlı olduğu, Kore yarımadasından vazgeçmeyecekleri ve bununla beraber bu bölgede bir savaşın çıkacağına olası bir hal aldığı açıkça ortadaydı.

1950 yılı haziran ayına gelindiğinde; Güney Kore ordusu, 6 zayıf piyade tümeninden oluşmaktadır. Deniz kuvvetleri ise harp gemileri ve yardımcı gemilerden oluşmaktadır. Silahlı Kuvvetlerin mevcudu 100.000 kişi kadardır. Güney Kore ordusu Japonlardan ele geçen silah ve malzemelerden başka Amerikalıların Güney Kore'yi terk ederken bıraktıkları askerî malzemelere de sahip olmasına rağmen hâlâ zayıf durumda bulunmaktadır. Güney Kore ordusu savaşın başlamasından sonra teşkilatlanmasını tamamlamış ve ancak 1951 yılı ortalarında 10 tümenlik muharebe gücüne sahip bir orduyu oluşturabilmiştir.⁵⁰

Savaş başladığında Kuzey Kore 51. Silahlı Kuvvetler güneylilerinkine nazaran çok güçlüydü. Personelin önemli bir kısmı muharebe deneyimine sahipti. Birçok subayları da SSCB askerî okullarında eğitim görmüşlerdi. Genel eğitim ve disiplin düzeyi ve morali yüksekti. 14 piyade tümeni, 1 zırhlı tümeni, 1 bağımsız tank alayı bulunuyordu. Topçusu kuvvetli olmakla beraber çok sayıda havanları ve tepkisiz topları vardı. 150 tane T-34 Rus tankı, 200 kadar uçak, 30 adet hafif harp gemisi büyük malzemeyi oluşturuyordu. Personel mevcudu 200.000 kadardı.⁵¹

Her iki Kore arasındaki ilişkileri düzeltmek üzere BM Kore Komisyonu, Kuzey Kore temsilcileriyle 10 Haziran 1950'de 38'inci Paralel üzerinde buluşmuştur. Bu buluşmada Kuzey Koreliler, bütün Kore'nin barış yoluyla birleşmesini istediklerini söylemiştir. Fakat savaş dahi ilan etmeden on beş gün sonra kapsamlı bir taarruza girişmişlerdir. Artık barışçı yollarla Kore'nin birleşme ihtimali kalmamıştır.⁵²

Savaş 25 Haziran 1950 Pazar günü komünist Kuzey Kore Ordusu'nun hiçbir tahrik sebebi olmadan, Güney Kore topraklarına baskın tarzındaki saldırısıyla başlamıştır.⁵³ Ardından 28 Haziran 1950 günü Türkiye'den ilk ciddi tepki gelmiştir. Dışişleri Bakanı Fuad Köprülü Türkiye'nin üzerine düşen bütün yükümlülükleri yerine getireceğini açıklamıştır. Çünkü, II. Dünya Savaşı sonrasında SSCB'nin Türkiye üzerinde yoğunlaştırmaya başladığı politikaları

⁵⁰ Durak, *a.g.e.* s. 325.

⁵¹ Özçelik, *a.g.e.* s.15.

⁵² Güven, *a.g.e.* s. 105.

⁵³ Güven, *a.g.e.* s. 105.

bertaraf etme yolu olarak Batı ittifakıyla ilişkilerini kuvvetlendirme yönünde bir siyaset izleyen Türkiye açısından Kore'ye yardım önemli bir fırsat şeklinde görülmüştür.⁵⁴

1.2.2. Savaşın Gelişimi

Kore Savaşı 25 Haziran 1950 Pazar günü komünist Kuzey Kore Ordusu'nun Güney Kore topraklarına baskın tarzındaki saldırmasıyla başlamıştır. Bununla beraber Saat 04.00'te Kumpo (Seul'ün batısı) Yarımadası'na topçu atışı başlatıldı ve Saat 08.00'de 38'inci Paraleli Kumpo, Keasong, Chunchon'dan geçerken, doğu kıyısındaki Kangnung civarına da çıkarma yapmışlardır.⁵⁵ Kuzey Kore yönetimi bu saldırı için, başkent Pyongyang'tan yapılan radyo yayınında “...sınır Güney Koreli Kuvvetler tarafından ihlal edilmiş ve kuzeyin erdemli askerleri de bu saldırıyı püskürtmek için harekete geçmişlerdir.” şeklinde bir beyanat vermiştir.⁵⁶ Böylece Kore Savaşı başlamıştır.

Kuzey Kore taarruzunun başladığı 25 Haziran ile ABD'nin savaşa müdahale etmeye karar verdiği 30 Haziran'a kadar, ABD'de tam bir şaşkınlık yaşanmıştır. Bu saldırı ABD için büyük bir şok olmuştur. Sadece Güney Kore değil, ABD ve hür dünya baskın tarzındaki bu saldırıya tamamen hazırlıksız yakalanmıştır.⁵⁷

Kuzey Kore birliklerinin (NKPA) uzun zamandır bu saldırı için hazırlık yaptıkları, saldırının 4. gününde yani 29 Haziran 1950 tarihinde Seul'ü kolayca ele geçirmelerinden kolaylıkla anlaşılabilmektedir. Bu konuda komünist blok haricinde tüm dünyada genel kanı, Savaşın Kuzey Kore birliklerinin saldırısı neticesinde başladığıdır. Bunu aksini yazan kaynaklar adeta istisna denilebilecek kadar azdır.⁵⁸

Seul'deki ABD kaynaklarından saldırı haberi alındığında, Amerikalı yetkililer yine de karamsarlığa kapılmaya gerek olmadığını düşünmekteydi. ABD Dışişleri Bakanlığı bir durum değerlendirmesi yaparak, meseleyi BM Güvenlik Konseyi'ne götürmüştür. ABD bu saldırının arkasında SSCB'nin olduğundan emindi. Onlara göre, SSCB'yibuna yönelten neden ise,

⁵⁴ Pamir, Çiftçi, *a.g.e.* s. 10.

⁵⁵ Güven, *a.g.e.* s. 105-106.

⁵⁶ Ervelet, *a.g.e.* s. 20.

⁵⁷ Güven, *a.g.e.* s. 105-106.

⁵⁸ Ervelet, *a.g.e.* s. 21.

ABD'nin Japonya'yı kendi safına çekmesi ihtimaliydi. ABD, bu aşamada BM'ye yaslanmaktan başka çare bulamamıştır.⁵⁹

Kuzey Kore'nin yaptığı ani baskın Batı Avrupa kamuoyunda da geniş yankı uyandırmış, Roma, Paris, Londra ve birçok Avrupa başkentinde konunun askerî ve siyasî uzmanları toplantı üstüne toplantı yapmaya başlamışlardır. Türk kamuoyu ve basını da yabancı ajanslardan geçen haberleri günü gününe takip etmiştir. Türk basını saldırgan Kuzey Kore'nin ardında SSCB'nin bulunduğu konusunda sözbirliği etmiş gibi haberler yayınlanmaktadır.⁶⁰

Türkiye'de de özellikle ABD'nin Kore meselesi konusundaki kararlılığı memnuniyetle karşılanmış ve gazetelerde şu yorumlar yapılmıştır:

*“Kore harbine sebep olanlar, tahrik edenler, destekleyenler, beş yıldır ilk defa, hesaplarında yanılmıştır. Bu deneme ABD'nin ilgisini çekmiş, Kore'nin hudutlarını aşan bir siyasetin belirmesine sebep olmuştur. Her tecavüzün, karşısında ABD'yi bulacağına ve ABD'nin her tecavüzü karşılayacak kuvvette olmak için her türlü fedakârlığı göze aldığına kimsenin şüphesi kalmamıştır. Kore saldırısı, bu açıdan dünya sulhu için hayırlı olmuştur denebilir.”*⁶¹

Cumhuriyet Gazetesi'nde ise, *“Savaş Haberi Ankara'da Büyük Heyecan Uyandırdı”* başlığı altında şu bilgilere yer verilmiştir:

*“Kore'de harbin patlaması bütün dünyada olduğu gibi memleketimizde de büyük heyecan uyandırmış ve radyoda harp haberini işiten Ankaralılar gazeteye ve ajansa telefon ederek bu hadisenin bir üçüncü dünya harbine sebep olup olmayacağını merakla sormuşlardır.”*Türk kamuoyunda bir anlamda Kore Savaşı'nın Üçüncü Dünya Savaşı'na sebep olup olmayacağı sorgulanmıştır.⁶²

26 Haziran 1950'de ABD Başkanı Truman, çatışmaların devam etmesi üzerine, Güvenlik Konseyi'nin 25 Haziran'da aldığı karar doğrultusunda ABD'nin Uzak Doğu Komutanı Mac Arthur'a, önce saldırıya uğrayan Güney Kore'ye ikmal maddeleri verilmesi için yetki vermiştir. 27 Haziran'da da savaşın başlamasından iki gün sonra, deniz ve hava kuvvetlerine harekete

⁵⁹ Karacaova, *a.g.e.* s. 49.

⁶⁰ Durak, *a.g.e.* s. 326.

⁶¹ Durak, *a.g.e.* s. 326.

⁶² Durak, *a.g.e.* s. 326.

geçme emri vermiştir. 30 Haziran'da da Japonya'nın işgali görevinde bulunan kara birliklerini bu emrine eklemiştir.⁶³

Mac Arthur'a, deniz ve hava kuvvetlerine ait uçakların Kuzey Kore'deki askeri hedeflere karşı kullanılması, ancak SSCB ve Çin hudutlarına yaklaşılmaması, Güney Kore Ordusu'nun ihtiyaç duyduğu her çeşit ikmal ve mühimmat maddesinin verilmesi, Güney Kore Ordusu'nun muhabere ve ikmal hizmetini devam ettirmek üzere ABD hizmet birliklerinin kullanılması ve Komünist Çin istilasına karşılık Taiwan'ın savunulmasını ve aynı zamanda Taiwan'ın Çin'e taarruz etmesinin engellenmesi direktifleri verilmiştir. Bu direktiflerin sonunda da eğer SSCB Kore'ye müdahale ederse, SSCB ile savaşa henüz karar verilmediği belirtilmiştir.⁶⁴

27 Haziran'da Konsey bir kez daha toplanmıştır. SSCB delegesi yine toplantıya katılmamıştır. Konsey, Yugoslavya temsilcisinin çekimser kaldığı, Hindistan ve Mısır delegelerinin hükümetlerinden talimat almadıkları gerekçesiyle katılmadıkları oylamada, yedi devlet delegesinin oyu ile Kuzey Kore'yi barışı bozduğu için suçlu ilan etmiştir. Silahlı taarruzlarıgidermek ve bölgedeki uluslararası barışı sağlamak için BM üyesi tüm ülkelerin, Güney Kore Cumhuriyeti'ne gereken yardımda bulunmaları önermiştir.⁶⁵

BM Genel Sekreteri 28 Haziran 1950'de, 27 Haziran'da alınan kararı üye devletlere bildirmiştir. Üye ülkelerden ne gibi yardımda bulunacaklarını sormuştur. Bu kararı, 56 ülkeden aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 53 ülke prensipte kabul etmiştir.⁶⁶

O günlerde Kore Savaşı tüm dünyada heyecan yaratmıştı. Bu savaşın üçüncü dünya savaşına yol açıp açmayacağı endişesinin yanında; BM Örgütünün kurulduğundan bu yana ilk defa uluslararası bir ordu oluşturuyor olması büyük ilgi görmüştü.⁶⁷ Dünyanın gözü bu coğrafyadaydı.

Kore Savaşı'nda Güney Kore'ye ilk yardım ABD tarafından yapılmıştır. Uzak Doğuda hava, deniz ve kara birlikleri bulunan ABD, Kore'ye yardıma başlamıştır. Kore'de savaş, Güney

⁶³ Güven, *a.g.e.* s. 107.

⁶⁴ Güven, *a.g.e.* s. 107.

⁶⁵ Güven, *a.g.e.* s. 107.

⁶⁶ Güven, *a.g.e.* s. 108.

⁶⁷ Ervelet, *a.g.e.* s. 22.

Kore'nin aleyhine hızlı bir şekilde gelişmiştir. Kuzey Kore taarruzlarına devam etmiştir ve sonuçta 29 Haziran'da Seul, Kuzeylilerin eline geçmiştir.⁶⁸

Kuzey Kore Ordusu'nun temel stratejisi, Güney Kore Ordusu'nu, BM yetişmeden parça parça ve süratle imha ederek, Güney Kore'yi tamamen işgal etmektir. Taarruz planında, Güney Kore'nin süratle ezilip geçilmesi planlanmıştır. Güney Kore Ordusu'nun ise savaş planı yoktu. Ordu daha ziyade olası sınır olaylarını önlemek maksadıyla, batı sahil düzlükleri istikametine önem veren bir şekilde tertiplenmişti. Kuzey Kore'nin taarruz planına karşı Güney Kore, hazırlıksız ve savunmasızdı.⁶⁹

Genel olarak Güney Kore Ordusu, Kuzey Kore Ordusu ile karşılaştırıldığında oldukça zayıftı. Beş Tabur kadar olan Güney Kore topçusu, Kuzey Kore topçusu karşısında çok yetersizdi. Güney Kore tümeni her haliyle bir Kuzey Kore tümeninin yarısından az insan gücüne sahipti. Ateş gücü bakımından ise neredeyse Kuzey Kore tümeninin üçte biri oranında ateş gücüne sahipti. Üstelik Güney Kore'nin sekiz piyade tümeninin ikisi, dağlık bölgelerde faaliyet gösteren Kuzey Kore gerillaları ile mücadele için yurt derinliklerinde dağınık bir halde bulunuyordu.⁷⁰

BM bayrağı altında barışı yeniden tesis etmek için ABD'den başka 15 üye devlet, saldırıya uğrayan Kore Cumhuriyeti'ne asker gönderirken, 40'tan fazla üye devlet de malzeme yardımında bulunmuştur. Bunlardan 26'sı sıhhiye birlikleri, deniz ve hava taşıt araçları ile ikmal maddeleri göndermiştir. Bunların dışında yiyecek, çeşitli hammadde ve ilaç yardımında bulunan devletler de olmuştur. Liberya kauçuk, İsrail ilaç, Şili bakır ve güherçile, Tayland pirinç vermiştir. Kore'ye, İngiltere, Kanada, Türkiye, Avustralya, Tayland, Filipinler, Fransa, Yeni Zelanda, Yunanistan, Hollanda, Kolombiya, Belçika, Habeşistan, Güney Afrika ve Lüksemburg ise asker gönderen ülkeler arasındaydı.⁷¹

BM Güvenlik Konseyi, BM'ye üye devletlerin 25 ve 27 Haziran tarihli kararları çabuk ve etkili bir şekilde kabul etmelerinden duyduğu memnuniyeti belirterek 7 Temmuz 1950 tarihinde yeni bir karar vermiştir. Yeni verilen karara göre, BM başından beri Kore sorununa çözüm bulmaya çalışmış olan ABD'nin, BM Kore Silahlı Kuvvetleri Komutanlığı'nı eline alıp, BM

⁶⁸ Güven, *a.g.e.* s. 108.

⁶⁹ Güven, *a.g.e.* s. 104-105.

⁷⁰ Güven, *a.g.e.* s. 105.

⁷¹ Karacaova, *a.g.e.* s. 52.

Ordusu'nun başına bir komutan atamasını istemiştir. ABD bu sorumluluğu kabul ederek Uzakdoğu'daki Komutanı Mac Arthur'u bu göreve getirmiştir.⁷²

Kore Savaşı'na katılan devletler, kendi bayraklarının yanında BM bayrağını da kullanmışlardır. BM Güvenlik Konseyi'nin 25 ve 27 Haziran 1950 tarihli kararları, hür milletler açısından önemli bir dönüm noktasıydı. Çünkü bu kararlarla BM, kendinden önceki Milletler Cemiyeti'nin yapmadığını yapmış ve dünya barışını tehdit eden bir durumda, olaya el koymasını bilmiştir. Barış karşıtı harekete ilk defa BM, kendi bayrağı altında bir ordu kurarak karşı çıkmıştır.⁷³

Güney Kore için bu kararlar alınırken Kuzey Kore oldukça ilerlemişti. Hatta Güney Kore'nin başkenti Seul'u işgal etmeye başlamıştı.

Kuzeyliler, Hava Kuvvetleri ile de Seul etrafındaki hava alanlarına taarruz etmiştir. Cephenin her noktasında taarruza geçen Kuzeyliler, zayıf Güney Kore Ordusu'nu kuşatarak yenmişlerdir. Savaşın başlamasından beş gün sonra 29 Haziran 1950'de Kuzeyliler, Seul'u ele geçirmiştir. Kuzey Kore Ordusu harekâtına Han Nehri'ni geçerek güneye inmek suretiyle devam etmiştir. Seul'un işgali üzerine Güney Kore Hükümeti ve elçilikler Teajon'a ve daha sonra da Pusan'a yer değiştirmiştir.⁷⁴

Kuzey Koreliler Seul'den sonra, Han Nehri'ni geçerek geniş bir cepheyle Teajon yönünde ilerlemiştir. Böylece Güney Kore hatları yarılmıştır. Han Nehri'ni geçen Kuzeylilerin büyük kuvvetleri, Seul-Suwon-Osan doğrultusunda idi. Bir kol batı kıyısı boyunca, diğeri Chunchon-Wonju üzerinde ilerlemiştir. Suwon'u ele geçirdikten sonra, Güneylileri kuşatarak yok etmek amacıyla, Chonan-Taejon istikametinde harekâta devam etmişlerdir. Wonju'dan ilerleyen kuvvet, Chongju'yu ele geçirerek güneye ilerlemiştir. Böylece Kuzeyliler her noktada ağırlıklarını hissettirmiştir.⁷⁵

Kuzey Kore hedefinden hiç şaşmadan ilerlemiştir. Kuzey Kore'nin ilerlemesinin başka bir anlamı daha vardı. Bu da Komünizmin ilerlemesiydi ve bu durumun durdurulması için muhakkak savaşa girmek gerekiyordu. Güney Kore'nin hali ortada idi ve bunun için BM gerekli yardımları

⁷² Karacaova, *a.g.e.* s. 52.

⁷³ Karacaova, *a.g.e.* s. 52-53.

⁷⁴ Güven, *a.g.e.* s. 111.

⁷⁵ Güven, *a.g.e.* s. 111.

toplamaya ve bu yardım için diğer ülkeleri teşvik etmekteydi. Bu yardımlarla birlikte bölgede bir ordu oluşturulmuştu ve başına General Mac Arthur getirilmişti.

General Mac Arthur'un birlikleri Incheon çıkartmasından sonra kısa sürede Seul'u geri alıp 38. Paralel'e ulaşmış ve Kuzey Kore topraklarına girmeye başlamıştı. Bu arada SSCB delegesi Güvenlik Konseyi toplantılarına yeniden katılmaya başlayınca Konsey karar alamaz olmuştu. Bu yüzden Kore Savaşı'nın izlenmesi Genel Kurul'a devredilmiştir. 7 Ekim 1950 tarihinde Genel Kurul bir tavsiye kararı alarak Kore hareketinin amacını, ABD'nin önerisi⁷⁶ ile Kuzey Kore'nin siyasi ve ekonomik rejimini değiştirmeye ve iki Kore'yi birleştirmeye odaklanmak, yani 1948'de ulaşılamayan siyasi amaca geri dönmeye karar verilmiştir. Bu tercih, Kuzey Kore kuvvetlerinin tamamen etkisiz hale getirilmesini ve mevcut Komünist rejimin devrilerek yerini Batı tarafları bir geçici yönetimin almasını öngörmekteydi. Bu *“rejim değiştirme”* anlayışı ABD'nin siyasi-askeri geleneğine yabancı değildi. Önce, iç savaşta başarıyla uygulanmış, İkinci Dünya Savaşı'nda da Almanya ve Japonya'ya karşı gene başarılı olmuştu.⁷⁷

Genel Kurul, Kore'nin tümünde istikrarı sağlamak için gerekli tedbirlerin alınmasını; BM'nin gözetim ve denetiminde yapılacak seçimler sonucunda *“birleşik, bağımsız ve demokratik bir egemen Kore Devleti hükümeti”* kurulmasını ve bu amaçla gerçekleştirilmesi için BMKonseyi'nin her iki Kore'de konuşlanmaya devam etmesini kararlaştırıyordu.

5 Ekim'de, Kuzey Kore'de ilerleyen ABD ve Güney Kore birlikleri Çin kuvvetleriyle karşılaşmışlardır. Çatışmalarda Güney Kore'nin 2'nci Kolordusu saf dışı bırakılmıştır. Bu başarıya rağmen Çinliler daha fazla ilerlememiş, dağ yollarını kullanarak geri çekilmişlerdir. Bu tuhaf geri çekiliş iki şekilde yorumlanabilirdi. Birinci yoruma göre, Çinliler ABD'ye bir fırsat vermek istiyorlardı. Çin kuvvetlerinin üstünlüğünü görüp Yalu Nehri'ne kadar girmekten vazgeçeceklerini ve Pyongyang'ın kuzeyinde yarımadanın en dar kısmında duracaklarını umuyorlardı. İkinci yoruma göre, çekilme Çinlilerin hazırladığı bir kısaç hareketinin parçasıydı. Çinliler ABD'ye karşı kendilerini güçsüz gösteriyorlardı. Bundan cesaret alan Mac Arthur Yalu'ya doğru ilerlemeye devam edince kısaçacın içine düşecekti. Maalesef ikinci yorum doğru çıkmıştır. Incheon çıkartmasındaki başarısından sonra Mac Arthur'un kendine güveni haddinden fazla artmıştır. Kuzey Kore ordularını kovalarken BMKonseyi, yarımadayı boydan boya ikiye

⁷⁶ Tuğtan, a.g.e. s. 40.

⁷⁷ Tuğtan, a.g.e. s. 39.

ayırarak paralel sıra dağların iki yanına dağılmak zorunda kalmıştır. Birlikler zaman zaman dağ yollarında sıkışmış ve saldırılara açık hale gelmiştir. Birlikler arasında intikal ve iletişim güçlükleri gittikçe artmıştır. Askeri istihbarat çok yetersizdi. Bazı birlikler Yalu Nehri kıyılarına ulaşmıştı, ama 27 Kasım tarihinde başlayan büyük Çin taarruzu BMKonseyi'ni gene gafil avlayan, tam anlamıyla bir baskındı. Türk Tugayı, 28-29 Kasım 1950 tarihinde böyle bir ortamda Kunu-ri muharebelerine girmiştir. Çin orduları karşısında tutunamayan BMKonseyi 38. Paralel'in güneyine çekilmek zorunda kalmıştır. Çinliler ancak Ocak 1951 sonunda Seul yakınlarında durdurulabilmiştir. Genel Kurul, 1 Şubat 1951 tarihinde, yeni bir karara imza atarak Çin Halk Cumhuriyeti'ni "*saldırgan*" olarak tanımlamıştır. Bu karar, artık iki Kore'nin birleştirilmesinden söz etmiyordu. Tam aksine, BM'nin hedefinin Kore'deki çatışmaların durdurulması ve soruna barışçı yollarla çözüm bulunması olduğunu belirtiyordu. 7 Ekim 1950 kararında ifade edilen amaç terk edilmiş, başa dönmüştür. Savaş, küçük çapta ilerlemeler ile 27 Temmuz 1953'e kadar sürmüştür.⁷⁸ 27 Temmuz'da Seul'un kuzeyinde 38. Paralele yakın *Panmunsom* kasabasında ateşkes imzalanmıştır. Savaş bu tarihte sona ermiş ancak o tarihten günümüze kadar ayrıca bir barış antlaşması da yapılmamıştır.⁷⁹

1.2.2.1. Kunu-ri Muharebeleri

Kunu-ri Kasabası, Chongcon nehrinin doğusunda, kuzeye giden kara ve demir yolunun üzerindedir. Kunu-ri ile Tokchon arasında kuzeyden güneye Karilyon Dağları uzanır. Wawon'dan sonra Karilyon yolunu tırmanmaya başlar. Yol; dar, dik, keskin dönemeçli ve kıvrımlıdır. Doğuya doğru inişte çok bozuktur. Kunu-ri-Kaechon arasında dar boğazdan geçer. Yolun iki tarafı uçurum doludur.⁸⁰ Böyle bir bölgede Türk ordusu, 18 Kasım 1950 günü verilen ani bir emirle hemen cepheye yollanmıştır.⁸¹

Savaşta bir Türk'e karşı yaklaşık 5-6 Çinli düşüyordu, yine de Çin Ordusu bu saldırılar karşısında çaresiz kalmaya başlamıştı. Türk Ordusu saat 11.00'de, cephedeki 2'nci ve 3'üncü Taburları, karşı taarruz ve süngü hücumu yaparak düşmanı kuzey ve doğuya doğru geri sürmüştür. Düşman 16.30'da ateşi kesmiştir.⁸² Çinli komutan Türk Ordusu'nun ormanlarda

⁷⁸ Tuğtan, *a.g.e.* s. 41-42.

⁷⁹ Özçelik, *a.g.e.* s.17.

⁸⁰ Güven, *a.g.e.* s. 164-165.

⁸¹ Barış Can, "*Onur Madalyası Kore*", IQ Kültür Sanat Yayıncılık, Eylül, 2011, İstanbul, s. 72.

⁸² Güven, *a.g.e.* s. 169.

Çinliaskerleri kovalamaya başladığını görünce yenilgiyi kabul etmiştir ve geri çekilme emrini vermiştir.⁸³

Wawon Muhaberesi olarak adlandırılan bu savunma harekâtı başarı ile sonuçlanmış ve düşman geri çekilmek zorunda kalmıştır. Napoléon'un dediği gibi: *“Türkler öldürülebilir, fakat mağlup edilemezdi.”*

Mehmetçik, Çinlilere karşı ilk başarısını elde etmişti ancak savaş henüz bitmemişti. Aksine yeni başlıyordu.

Genel Yazıcı Wawon bölgesinden kendi inisiyatifini kullanarak, Kore kaynaklarında Sinnim-ri olarak geçen Sinnim-ni bölgesine geçme kararı almıştır.⁸⁴ Ancak bu köy Kuzey Koreli gerillaların asıl toplanma yeri olan bir köydür.⁸⁵

28 Kasım 1950 gecesı saat 22.00'ye doğru birlikler, savunma düzenine göre yerlerini almışlardı. 1'inci ve 2'nci Taburlar Sinnim-ni Köyü'nün güneydoğu ve kuzeybatısındaki sırtlarda mevzilenmişlerdir. 3'üncü Tabur, Sinnim-ni yakınında ihtiyata alınmıştır. Topçu Taburu, Havan Bölüğü, İstihkâm ve Muhabere Bölükleri ile Tugay ağırlıkları da bu bölgede tertiplenmiştir. Vakit gece yarısını geçmiş saat 01.00 olmuştu. Birden Sinnim-ni Köyü'nün içinden ve çevreden, dört bir yandan şiddetli bir düşman taarruzu başlamıştı. Düşman, bütün çekilme müddetince sızarak Tugayı kuşatmış ve tam bir çember içine almıştı. Çinliler, iki tümenle başladıkları taarruzlarını iki tümenle daha takviye etmiş ve bire altı olan kuvvet oranı bire on olarak daha da bozulmuştu.⁸⁶ Bu gece birlikler için uğursuz bir gece olarak akılda kalmıştı.

Tugay Komutanı bu uğursuz geceyi şöyle anlatmaktadır:

“28/29 Kasım gece yarısını takip eden ilk dakikalarda devam eden sükûnet, mevzi bölgesinde başlayan ateş sesleriyle bozuldu. Kısa bir zaman içinde mevziinin önünde, arkasında, yanlarında şiddetlenen hafif, ağır silâh sesleri durmadan devam ediyordu. Telefon, telsiz aramalarına cevap alınamıyordu. Ateşin başlamasından tahminen 10 dakika sonra Tugay Komuta yerine gelmiş olan Topçu Tabur Komutanı, Topçu Taburunun her tarafından bir ateş baskınına uğradığını, birkaç dakika sonra gelen bir batarya komutanı da bataryasının yakıldığını

⁸³ Can, *a.g.e.* s. 84.

⁸⁴ Tuğtan, *a.g.e.* s. 74.

⁸⁵ Can, *a.g.e.* s. 86.

⁸⁶ Güven, *a.g.e.* s. 171.

haber verdiler. Demek gece muharebeleri başlamıştı. Nasıl bir manzara alacağı belli değildi. İleri ile irtibat kurulamıyordu. Bir hüküm ve karara vardırarak biricik vasıta, ileriden gelmekte olan silâh seslerinin devamı idi. Topçu Taburuna baskın yapan düşman, ya savunma hattımızdan geceden istifade ederek içimize sızmış bir kuvvet yahut gerimizde toplanmış bir gerilla grubu olabilirdi. Çünkü halk köylerinde idi. Ateş seslerinin devamına bakılınca düşman ve taraftarlarının kısa veya uzun zamanlı bir gece faaliyetine geçmiş olduğu hakikati anlaşıyordu.

Topçu Tabur Komutanının, taburuna gitmek üzere ayrılmasından bir iki dakika sonra, Topçu Taburunun araçlarının yerlerini terk ederek bulunduğumuz köye karışık bir halde girdikleri, ileri ve geri harekete yarayan tek yolu tıkadıkları, arada ve Topçu Taburu araçları içinde görülen 3'üncü Piyade Taburu subay ve erlerinden bu taburun, biraz sonra da Havan Bölüğünün ihtiyattaki yerlerini terk etmiş oldukları görüldü."⁸⁷

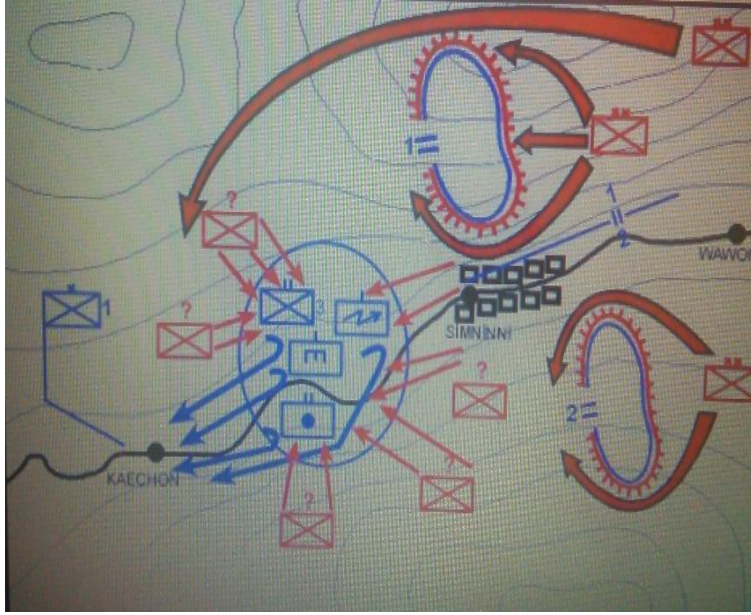
29 Kasım günü saat 10.00'da 2'nci Amerikan Tümeni'nin 38'inci Piyade Alay Komutanı komutasında, bir Piyade Taburu ile bir Tank Bölüğü Kaechon'a gelmişti. Durum Alay Komutanı'na anlatılmıştır. Cephede kuşatılmış olan Türk Birliğinin, çemberden kurtulmasına yardım maksadıyla, Sinnim-ni istikametinde sınırları belli olan hedefe bir karşı taarruz yapması önerilmiştir. Ancak Amerikalı Alay Komutanı; görevinin bu olmadığını, buraya çekilmekte olan 2'nci Tümen'in sağ yanını korumak için geldiğini bildirerek, öneriyi reddetmiştir. Bu olumsuz cevap üzerine Tugay Komutanı, ilerideki kuvvetleri kurtarmak için tasarladığı taarruzu, emrindeki zayıf kuvvetlerle yapmaya karar vermiştir. Bu arada, Kunu-ri'de bırakılan Personel İkmal Bölüğü, Kaechon'a gelmiştir. Tugay Komutanı elindeki tek sağlam birlik olan Personel İkmal Bölüğü ile taarruza karar vermiştir. Amerikan Tank Takımı ile takviye edilen bu bölük, saat 11.30'da taarruzabasmıştır. Bu defa düşman iki ateş arasında kalmıştı. Arkadaşlarının durumunu gören 2'nci Tabur ile 2'nci Bölük de ileri atılmış. Çinlilerden sadece kaçmayı başaranlar, kurtulabilmişti. Kuşatılan birlikler salimen⁸⁸ Kaechon'a dönmüşlerdi.⁸⁹ İlk gece dayanan Türk Ordusu Çinlileri ağır bir yenilgiye uğratmıştı. Komutan Lin Piao ile Mao Zedong'un tüm planları bozulmuştur.⁹⁰

⁸⁷ Güven, *a.g.e.* s. 172.

⁸⁸ Hiçbir kötü durumla karşılaşmaksızın, sağ ve esen olarak.

⁸⁹ Güven, *a.g.e.* s. 173-174.

⁹⁰ Can, *a.g.e.* s. 95.

Fotoğraf 3.Sinnim-ni Muharebesi

Gece panik halinde geri kaçan 3'üncü Tabur, Topçu Taburu ve diğer bölüklerin büyük kısmı yolda toparlanarak Kaecheon'a sevk edilmiştir. Böylece 29 Kasım öğleden sonra, Tugay büyük kısmıyla Kaecheon'da toplanarak, yeni bir savunma düzeni almıştır.⁹¹

Amerikalı	Albay	People
komutasındaki	ABD	Piyade
Taburu	ile	Tank Bölüğü
Kaechon'un	kuzeyindeki	tepelinde

savunmaya geçmişti. Daha önce bu tepeleri işgal eden eksik 3'üncü Tabur ihtiyata alınmıştır. Çekilen 1'inci Tabur, ABD Taburunun güneyinde savunma için tertiplenmiştir. Çekilme henüz bitmişti ki Çinliler kuzey ve güneyden kuşatıcı bir şekilde taarruza başlamıştır. ABD Taburu ile bizim 1'inci Tabur şiddetle ateş açarak Çinlileri karşılamıştır. Çinliler bu taburları cephede tespit ederken bir kısım birlikleri de uzak mesafelerden Tugayı kuşatacak şekilde hareket etmiştir. Bu arada hiç beklenmedik bir şey olmuştur. Kuzeyde savunan ABD Taburu ile Tank Bölüğü Tugaya haber vermeden Kunu-ri istikametinde çekilmeye başlamıştır. Bu surette kuzey yanı açılan Tugay, yine yalnız başına kalarak, her iki yandan düşmaninkuşatmasına uğrayacak durumda idi. Elde Taburun kuzeyini kapatacak birlik yoktu. Bu durumda, Tugayın Kunu-ri istikametinde çekilmekten başka çaresi kalmamıştı. Tugay saat 17.00'de çekilmeye başlamıştır. Bu arada düşman Kunu-ri Boğazı'nı tutmuştu. Önden çekilen ABD Taburu ile savaşıyordu. İlk önce çekilen Topçu Taburu, bu kargaşalıkta boğazı yarıp çıkmıştı. Kunu-ri Boğazı'ndan başka çekilecek yol olmadığından, boğaz savaşıarak açılacaktı. Başka çare yoktu. Tugay, 28 ve 29 Kasım 1950'de yaptığı Wawon, Sinnim-ni ve Kaechon muharebeleriyle düşmanı iki gün oyalamıştı. Kazanılan bu üç günlük (27 Kasım dahil) kıymetli zaman içerisinde 9'uncu Kolordu

⁹¹ Güven, *a.g.e.* s. 173-174.

ve dolayısıyla 8'inci Ordu geriye çekilme olanağı bulmuşlardı ki, Tugayın aldığı görev zaten bundan ibaretti.⁹²

1.2.2.2. Kunu-ri Boğazı ve Sunchon Boğazı Muharebeleri

General Tahsin Yazıcı'nın da içinde bulunduğu tümen Anju üzerindeki uzun yoldan Sunchon'a gitmişti.⁹³ Bu sırada boğaz girişindeki tepeleri tutan Çinliler ile Amerikalı Tümen Komutanı General Keiser⁹⁴ ve emrindeki birlikler savaşıyorlardı. Önce 2'nci Tabur, daha sonra da 3'üncü Tabur, Amerikalıların yanında savaşa girerek taarruz etmeye başlamıştı. Çinliler, çemberleri yarıldıkça geri çekiliyor ve yeni bir savunma hattı kurmuştu. 30 Kasım 1950 günü saat 03.00 sıralarında dört Amerikan savaş uçağı, önce aydınlatma bombaları atarak bölgeyi iyice aydınlatmış, sonra düşmanın tuttuğu sırtları ateş altına almıştır. Uçakların ateş desteğı ile Türkler ve Amerikalılar birlikte son kez yüklendiler ve boğazı açarak Kunu-ri düzlüğüne çıkmışlardır.⁹⁵

Aslında boğaz iki gündür düşman kontrolündeydi. 2'nci Tümen kuzeyden, İngiliz Tugayı da güneyden taarruz etmelerine rağmen, boğaz yolu açılamamıştı. Taburlar kısa bir dinlenmeden sonra boğaza taarruza başlamıştı. Türk süngüsü, burada da görevini yapmış ve 2'nci Tümen'in geçemediğı, Sunchon Boğazı'nı geçişe açmıştır. Tugayın Kunu-ri Muharebeleri böylece parlak bir biçimde sona ermiştir.⁹⁶

Yüzbaşı Refik Soykut ve Yüzbaşı Ergüngör şöyle bir konuşma yapmıştır:

“Turan kardeşim, dört günlük çetin muharebelerin bariz izlerini her tarafımızla her şeyimizle taşıyarak, yorgun, bitkin çekilirken; zırhlı arabalarına binmiş, tertemiz, yeni traşlı İngiliz askerleri yanımızdan süratle geçerek Kuzey'e gidiyorlardı. Demek ki şimdi çarpışma sırası onlarda idi. Başarılı savaşları için kendilerine hayır dualarında bulunduk. Bizim Türk karakteri, çekilme muharebeleriyle hiçbir zaman bağdaşmamıştır. Ne kadar parlak ne kadar başarılı olursa olsun, geri çekilme Türk yapısına uygun değildir. Bu sebepten olacaktır ki, müttefik ordusunun bir kıtası cepheye giderken, geri çekilmenin biraz üzüntüsü, biraz da utancı ile başımızı başka tarafa çevirdik. Hatta o kadar ki, içimizden tekrar geriye dönmeyi düşünenler

⁹² Güven, *a.g.e.* s. 174-175.

⁹³ Can, *a.g.e.* s. 119.

⁹⁴ Can, *a.g.e.* s. 119.

⁹⁵ Güven, *a.g.e.* s. 175.

⁹⁶ Güven, *a.g.e.* s. 176.

bile oldu. Fakat ne yazık ki, sağlam yayanın sırtında bir yaralı, bir yaralının sırtında ise koca bir harekâtın yorgunluğu vardı. Şimdilik bizlere tekrar Güney'e yürümek düşüyordu."⁹⁷

Mehmetçik, süngü ve dipçikle boğaz yolunu açarak, yine Amerikalılara ve İngilizlere çekilmelerinde yardımcı olmuştur. Nihayet, Tugay 1 Aralık 1950 sabahında Pyongyang'a varmıştır. 25 Kasım akşamından 1 Aralık sabahına kadar aralıksız süren Kunu-ri muharebesi sona ermişti. Tugay, çok şehit ve yaralı vermişti. Ama hem şan ve şerefini hem de 8'inci Ordu'nun canını kurtarmıştır.⁹⁸

Tugayın Kunu-ri destanı, tüm dünyada büyük yankılar uyandırmıştır. Türkiye'ye başta Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Milli Savunma Bakanı olmak üzere binlerce tebrik telgrafi gönderilmiştir. Dış basında Türk Tugayının kahramanlığı günlerce yazılmıştır. BM Ordusunun yüksek rütbeli komutanları yayınladıkları mesajlarla, bu büyük zaferini kutlamışlardır.⁹⁹

Düşmanı destekleyen Sovyetler Birliği'ne ait TASS ajansı Türk Tugayı'nın başarı haberini ilk söyleyenlerdendir:

*"Sizi bu sefer Türkler kurtardı, Amerikalılar."*¹⁰⁰

"4500 asker ateş hattının ortasında, harikalar yaratmasını bilmiştir. Türklerin fedakarlıkları, ebediyen akıllardan çıkmayacaktır."

Washington Tribune¹⁰¹

"Türkler uzun müddet düşman karşısında çarpışırken ve ölürken, İngiliz ve Amerikalılar da geri çekiliyorlardı. Cephaneleri tükenen Türkler, süngü takarak düşmana saldırdılar ve göğüs göğse müthiş bir boğuşma başladı. Türkler çarpışa çarpışa ve yaralı arkadaşlarını sırtlarında taşıyarak çekilmeye muvaffak oldular. Pyongyang'da başları yukarıda olarak, bir geçit resmi yaptılar."

G.G.Murtin İngiliz Korgeneral¹⁰²

⁹⁷ Can, *a.g.e.* s. 121-122.

⁹⁸ Güven, *a.g.e.* s. 176.

⁹⁹ Güven, *a.g.e.* s. 176.

¹⁰⁰ Can, *a.g.e.* s. 123.

¹⁰¹ Güven, *a.g.e.* s. 179.

“Türkler kahramanlar kahramanıdır. Türk Tugayı için yok yoktur.”

General Mac Arthur, BM Kuvvetleri Baş Komutanı¹⁰³

“Binlerce Birleşmiş askerlerinin muhakkak bir çemberden kurtuluşlarını, Türk askerlerinin kahramanlığına borçluyuz. Kore’deki Türk askerleri, Türk Milletinin kahramanlık anane ve menkıbelerine, yeni ve unutulmaz bir şeref sayfasını daha ilave etmişlerdi.”

EmanuelShinwell, İngiltere Savunma Bakanı¹⁰⁴

“Kore Muharebelerinin sürprizi Çinliler değil, Türkler oldular. Türklerin Muharebelerde gösterdiği kahramanlığı anlatacak bir kelime bulmak şu anda mümkün değildir.”

Alman Abent Post¹⁰⁵

“Türk askeri süngü takarak en güç vaziyetlere karşı koymuştur. Bir avuç cesur Türk piyadesi, çok zor durumda bulunulduğu bir sırada nasıl harp edileceğini dünyaya öğretmiştir.”

İspanyol Ariba¹⁰⁶

“Türk milletine hayranım. Onun kahraman ordusunun yüksek karakter ve büyüklüğünü yakından tanıdım.”

İsviçre Cumhurbaşkanı¹⁰⁷

¹⁰² Güven, *a.g.e.* s. 179.

¹⁰³ Güven, *a.g.e.* s. 179.

¹⁰⁴ Güven, *a.g.e.* s. 179.

¹⁰⁵ Can, *a.g.e.* s. 123.

¹⁰⁶ Can, *a.g.e.* s. 123.

¹⁰⁷ Can, *a.g.e.* s. 124.

“Şimdi anlıyorum ki, Türkiye’nin katılımı için verdiğim oy hayatım boyunca verdiğim en değerli oy olmuştur. Cesaret ve kahramanlık her zaman galip gelecektir. Bu konularda, Türklerden daha üstün bir millet tanımıyorum.”

Rose, Amerikan Senatör¹⁰⁸

Yurt dışında gazeteler ve devlet adamları ile askerîerkan, Tugayın ve Türk askerinin başarılarını övmeye devam etmişlerdir ancak Tugay gerçek bir zafer kazanmış olsa da kayıpları çok büyüktür. Resmi kayıtlara göre Tugayın kayıpları şöyledir:¹⁰⁹

	Subay	Astsubay	Erbaş-Er	Toplam
Şehit	12	7	199	218
Yaralı	5	10	440	455
Kayıp	7	2	85	94
Toplam	24	19	724	767

Tablo 1:Kunu-ri Muharebeleri Zaiyat Durumu.

Türk Tugayı’nın Kunu-ri’de yarattığı başarıdan sonra Başbakan Menderes, gönderdiği bir mesajla Tugayı kutlamıştır. Takiben Genelkurmay Başkanı ve diğer mülki ve askerîerkan da Tugaya şükranlarını iletti.¹¹⁰

Türk basını Kore Savaşı’nı ve doğal olarak da Türk Tugayı’nı yakından takip etti. Hürriyet Gazetesi: “Kore’de Türk Askerinin Büyük Zaferi” başlığı ile askerlerimizin zaferini duyururken, Cumhuriyet Gazetesi: “Çinliler, tuttuğumuz cepheyi müthiş taarruzlarına rağmen çökertemediler.” başlığı altında, Tugayın bir tabura karşı beş tabur sürdüğü muharebelerin sonucunda kahraman Türk askerinin BM kuvvetlerini bir felaketten kurtardığını yazmıştır.¹¹¹

Kunu-ri Muharebeleri’nin önemini şöyle sıralayabiliriz:¹¹²

¹⁰⁸ Can, *a.g.e.* s. 124.

¹⁰⁹ Güven, *a.g.e.* s. 177.

¹¹⁰ Güven, *a.g.e.* s. 178.

¹¹¹ Güven, *a.g.e.* s. 178.

¹¹² Özçelik, *a.g.e.* s. 27-28.

- Askerlerimizin Kore’de ilk muharebesidir. Çetin arazi şartlarında, sayıca üstün düşmana karşı yapılmıştır. Türk askerinin üstün muharebe yeteneklerinin, kahramanlık ve özverilerinin tarihimizdeki çeşitli benzerleri gibi olduğu görülmüş, nesiller değişse de Türk askerinin üstün niteliklerinin devam ettiği anlaşılmıştır.
- Harekât düşman hakkında yeterli istihbarat olmaksızın başlamış ve bu bilgi noksanlığı hep öyle devam etmiştir; çünkü üst makamlarda da tatminkâr bilgi yoktu.
- Bir iki durum hariç, üst makamlardan hiçbir bilgi, emir alınmadan, baştan son tugayın kendi inisiyatifi, kararları ve icraatı ile cereyan ve bu uygulamaların Tugayı parçalanarak tümüyle yok olmaktan kurtardığı görülmüştür. Tugayın varlığını koruyarak 8. Ordu’ya üç günlük zaman kazandırılmış olmaktan başka bazı bozuk veya istenmeyen hareketlere bilerek, bilmeyerek dâhil olanlar da yapıcı davranışlarla ele alınarak uzak bir diyarda temsil edilen Türk Ordusu’nun ve Birleşmiş Milletler Kuvvetleri’nin onur ve saygınlığı korunmuştur. Bu itibarla Kunu-riMuharabeleri önemli bir ayrıcalık taşır.

1.2.2.3. Kumyangjang-ni Muharebesi

14 Aralık 1950 itibariyle Çin’in başlattığı saldırı sonucu BM orduları geri çekilmiş ve tekrar 38. Parelele yani savaşın başladığı yere dönülmüştü. Türkler hariç hiç kimse Çin taarruzuna karşı başarılı olamamıştı. Fakat Türkler de yorgun ve bitkin haldeydi. Hükümetin kararıyla giden Türk erleri geri dönecek, yerine yeni bir kafile gelecek, fakat subaylar tecrübeli oldukları için kalacaklardı.¹¹³ Savaşın bittiği düşünülüyordu ancak savaş tekrar başlamıştı.

8.Ordu komutanı General Matthew B. Ridgway muhtemel bir düşman taarruzuna karşı yeni bir mevziin keşfini istemişti. Aynı zamanda, gerekirse Kore’yi boşaltmak için de hazırlık plânları yaptırmıştı. Bu harekât başlarken Türk Tugayı’nın da cephenin önemli bir kesiminde taarruza katılmasını istemişti ve Türk Tugayı’na iki Amerikan tank bölüğü ile bir uçaksavar takımı takviye edilmiştir.¹¹⁴

25 Ocak 1951 sabahı plânlandığı şekilde taarruz başlamıştır. Hedef 185 rakımlı tepe ve bu tepeden batıya doğru ve vadiye inen sırtlardı. Taarruz hazırlıkları için zaman yoktu. 241’inci Piyade Alayı, geniş cephe ile 25 Ocak günü saat 06.00’da ileri harekete başlamıştı. Düşman iyi

¹¹³ Can, *a.g.e.* s. 136.

¹¹⁴ Özçelik, *a.g.e.* s. 30.

tahkimat yapmıştı. Hava Kuvvetlerinin ve topçuların atışları etkili olmamıştır. Mevziîlerin tek tek imhası ise çok zaman almıştı. Bu nedenle ilk gün doğu grubu 8 km., batı grubu 4 km ilerleyebilmiştir.¹¹⁵

O gün düşmanın muharebe meydanında bıraktığı ölülerinin üzerinde yapılan aramada, birinin cebinden Kunu-ri'de şehit olan bir çavuşumuza ait bir not defteri çıkmıştır. Bu suretle düşmanın Kunu-ri'de savaştığımız birlik olduğu anlaşılmıştır. Esirlerin sorgulanmasında da birliğin 38'inci ÇinOrdusu'nun 150'nci Tümen'i olduğu tespit edilmiştir. Durum tüm birliklere duyurulmuştur. Artık, intikam zamanı gelmişti.¹¹⁶

Bu duygular içinde 26 Ocak günü sabahı yeniden taarruza başlanmıştır. Doğu taarruz grubu olan 2'nci Tabur önce Kumyangjang-ni Kasabası'na taarruz etmiştir. Hava Kuvvetlerinin kasabayı bombalamasından sonra, göğüs göğüse yapılan mücadeleden sonra kasaba ele geçirilmiştir. Kasaba, gece düşmanın yapacağı baskınlara karşı hassas olduğundan boşaltılmış ve 500 m geride gece açıkta geçirilmiştir. Sabah 08.00'de tekrar taarruza başlanmıştır. Ancak, düşman geceleyin kasabayı ve mevziîlerini terk ettiğinde düşmana rastlanmadı. Batı taarruz

Fotoğraf 4. 241. Alay

¹¹⁵ Güven, *a.g.e.* s. 185.

¹¹⁶ Güven, *a.g.e.* s. 185.

grubu da 26 Ocak sabahı taarruzlarına devam etmiştir. Hedefi, çok iyi tahkim edilmiş, 156 rakımlı tepeydi. Öğleye doğru hedefe 600 m kalanakadar ilerlenilmişti. Düşman mazgallarında çok şiddetli bir ateş muharebesine girilmiştir. Sıçramalarla hedefe yaklaşılmıştır. Roketatar tesirli mesafesine giren mazgallar roket atışı ile roketatarların ateş altına alamadığı mevziler ise hücumla ve mazgallara bomba atmak suretiyle imha edilmiştir. Birlikler son bir süngü hücumuyla tepayı ele geçirmişlerdir. Türk süngüsü, Kunu-ri'nin intikamını almış ve yine zaferi kazanmıştır.¹¹⁷

Alay 26 Ocak 1951'de günlük hedefine ulaşmıştı. Ertesi sabah Tugay geniş cephe ile taarruza başlamıştı. Ancak düşman kaçmış olduğundan temas sağlanamamıştır. Kumyangjang-ni Kasabası'nın 10 km kuzeybatısına kadar ilerlenilmiştir. Bu muharebelerde Türk Tugayı, 150'nci Komünist Çin Tümeni'nin 447 ve 448'inci Alayları ile savaşmış ve bir alayını tam bir bozguna uğratmıştır. 27 Ocak 1951'de Kumyangjang-ni' de gerçek bir zafer kazanan Tugayın ileri harekâtı durdurulmuştur. Tugay, aynı gün kamyonlarla Suwon güneyindeki Chakchi kasabasına nakledilmiştir.¹¹⁸

Kumyangjang-ni Muharebelerinin sonucunda Türk Tugayı'na ABD Kongresi tarafından Mümtaz Birlik Nişanı (Distinguished Unit Citation) verilmiştir.¹¹⁹

1.2.2.4. Kanlı Vegas Muharebeleri

Vegas Tepesi haritalarda 157 rakımlı tepe olarak yer almaktadır. İki kat tel örgü ile çevrili, açık ve kapalı atış mevziileriyle, çepeçevre kuşatılmaya hazır hale getirilmişti.¹²⁰ Geriye Komünist Çinlilerin saldırılarını beklemek kalmıştı. Bu sırada Kore'de bir Türk Subayı olan Ahmet Erengünlüğüne şu satırları yazmıştır:¹²¹

¹¹⁷ Güven, *a.g.e.* s. 185-186.

¹¹⁸ Güven, *a.g.e.* s. 186.

¹¹⁹ Özçelik, *a.g.e.* s. 30.

¹²⁰ Özçelik, *a.g.e.* s. 70.

¹²¹ Ahmet Eren, *"Kore 1952-1953 "Bir Türk Subayının Cephe Günlüğü"*, Destek Yayınları, Temmuz 2017, s. 185-188.

Kore, 2. Batarya Mevzii, 16 Mayıs 1953

14/15 Mayıs 1953 gecesi Türk Tugayı büyük bir imtihan geçirdi. Düşman Vegas'a ve 9. Bölük önündeki Berlin Muharebe İleri Karakolu'na iki tabur kadar bir kuvvetle taarruz etti. Yaklaşması herhalde akşamdan oldu.

Keşif kolları ve dinlenme postaları düşmanın yaklaştığını ancak gece 02.00'de haber verdiler. Ortalık zifiri karanlıktı. İleri sürülmüş gözetleyiciler topçuya durumu bildirdiler. Bütün tümen topçusu baraj atışına başladı. Ateş muharebesi sabahın 05.00'ine kadar devam etti. Az kalsın batarya da mermi bitiyordu.

Yalnız bizim batarya 1600'den fazla mermi attı. Asıl muharebe hattının önü cehenneme döndü. Düşman 4000 mermi attı. Bizim ise 10 Topçu Taburu ateşe iştirak etti, ceman 24.000 mermi atıldı.

Sabah düşmen 350 ölü bırakarak geri çekildi. Bizden de 3 şehit 22 yaralı var. Bu kanlı badire de böylece kapandı.

Bugün de düşman epey ateş etti. Vegas'ta 1 şehit, 2 yaralımız daha var.

Burada topçunun ve bilhassa ateş kudretinin ne olduğunu bir kere daha öğrendim. Piyademizin önü kuvvetli bir topçu ateşi ile örtülünce düşman mutlak olarak mağlup oluyor.

Yalnız karşı tarafın taktiğine bir türlü akıl erdiremedim.

Düşman, evvela topçusu ve ağır silahları ile asıl muharebe hattını bilhassa taarruz hedeflerini dövüyor ve taarruz ediyor. Fakat asıl taarruzu kıran, akamete uğratan silahımızı hiç yok etmeye, baskı altında bile tutmaya yeltenip bizim topçuya ateş etmiyor.

Acaba bu kudretsizliğinden mi yoksa taktik hatasından mı?

Dün pekâlâ bizi baskı altında tutar, öylece piyademizi himayesiz bırakarak, üstün kuvvetle taarruz eder ve belki de iyi netice alabilirdi.

Neyse bu badireyi de atlattık, geçmiş olsun. 18 Mayıs'ta Vegas'a gidiyorum. Allah yardımcım olsun. Radyonun söylediğine göre, bizi değiştirecek Tugay Demirtepe'de büyük bir tatbikat yapmış. Hepsi boş. Burası bambaşka bir âlem ve silahlarla dolu, orası başka. Orada

boşuna emekler çekiliyor, didiniliyor ve masraflar ediliyor. Buraya gelince tekrar buradaki silahları ve taktiği öğrenmek için epey bir eğitime tabi olacaklar...

Batarya düşmana boyuna ateş yağıdırıyor, yazıyı bile gürültüden, yerimden hoplaya hoplaya yazıyordum. Hanıma cevap yazdım. Yalnız kayınpedere ve baldızlara yazamadım. Yarın yazmaya çalışacağım.

Kore, Vegas, 19 Mayıs 1953

Burada saat 17.20. İrtibat hendeği içinde oyulmuş bir tilki oyuğu içindeyim. Sabahtan beri 150 ve 153 rakımlı tepeler ortası gerisinden düşman havanları bizi ve 14 No.lu gözetme yerini dövüyor. Açıkta olanlarla mücadele ettim en nihayet düşman sustu. Biz de ateş kestik. Yemek ve uyku ha keza...

Akşam asıl muharebe hattından ayrıldıktan sonra tam bir saat hendekler ve çalılar arasından (aynı Afrika'daki zenci kafileleri gibi) birer kolda 60-70 kişi yürüdük. Ancak ileri karakola geldiğimde yorgunluktan bitmişim.

Muharebenin ne olduğunu tam manasıyla tattık. Gece keşif kolu düşmanla karşılaştı, geri çektik. Düşman üzerine havan ve topçu ile yüklendik düşman çekildi. Sabah gene atışa başladılar. Tabii biz de... Allah selamet versin Türkiye'deki hayatımın kadrini katbekat öğrendim. Şu anda vatanda saat 10.20, 19 Mayıs şenlikleri içinde herkes kırılıyor. Biz ise can derdinde topraklar içindeköstebekler gibi dolaşıyor, çarpışıyoruz.

Gazetede okudum ki, geçen günkü Vegas ve Berlin muharebelerinde esas rolü kahraman tugay komutanı ve karargâhı oynamış ve yerinde, zamanında verilen emirlerle zafer sağlanmış. Hey ilahi... Kim yapar, kim yapmış olur? O gün o saatte pijaması ile hususi odasında 10 km. geride uyuyan, zafer kazanıldıktan sonra haber alan kimse, kahraman oldu çıktı. Artık hiçbir şeye inanmam.

Herifler neler peşinde, biz nerelerde?...Şu çektiğimizi bir Allah bilir bir de biz çekenler. Henüz asıl muharebe hattının nereden geçtiğini ve şiddetli çarpışmaların olduğu Vegas'ı bilmeyen komutanın kararları ile zafer kazanılmış.

Topçu Üsteğmen Ahmet Eren günlüğüne bu satırları düştükten 9 gün sonra Çin kuşatmaları başlamıştır.

Çinlilerin 28 Mayıs 1953 günü saat 19.50'de bir taburdan fazla bir kuvvetiyle Vegas Tepesini doğudan ve batıdan kuşatacak şekilde ilerlediği görülmüştür. Bu bir alaylık komünist Çin taktiği yönteminde, taarruz hareketiydi. Çin Alayı taarruza başlamıştı. Bir taburu kuzeyden cepheden yaklaşırken, iki taburla da doğudan ve batıdan kuşatacak şekilde ilerlemeye başlamışlardı. 3'üncü Bölük düşmanla çok şiddetli bir ateş muharebesine girmişti. Çinliler büyük zayıat vermelerine rağmen hücumla kalkmıştır. Bu sebeple mevziin içinde şiddetli süngü ve bomba muharebeleri ve boğuşmalar başlamıştır. Saat 20.50'de düşman, Küçük Vegas'a çekilenlerin direnmesi karşısında durmak zorunda kalmıştır. 7'nci Bölük Komutanı, bölüğünden bir takımı takviye için buraya göndermiştir. 7'nci Bölük Komutanı, kendi takımı ve 3'üncü Bölüğün kalan erlerini de toplayarak emir komutayı almıştır. Küçük Vegas önünde durdurulan düşmana karşı, taarruza geçmiştir. İlerlemiş olan düşmanı geriye atmıştır. Süngü ve bomba ile saat 21.23 'te Büyük Vegas geri alınmıştır. Fakat düşman çekilmemiş, yakınlarda tutunmuştur.¹²²

Geri çekilen düşman iki tabur ile takviye edilmiştir. Yoğun ateş desteğiyle tekrar Büyük Vegas'a taarruza geçilmiştir. Personel mevcudu yarıya inen ve cephanesi tükenmek üzere olan birlik, tekrar Küçük Vegas'a çekilmiştir. Bu arada 7'nci Bölüğün tamamı Küçük Vegas'a gelmişti. Düşman, Küçük Vegas mevzilerinin önünde yine durdurulmuştu. 3'üncü ve 7'nci Bölüğün kalan personeli, Tugay Muhafız Takımı ile takviye edilmiştir. Küçük Vegas tepelerinin önünde göğüs göğüse çarpışma sabaha kadar devam etmiştir. Düşman ağır zayıat vermesine rağmen yeni takviyeler alarak saldırmış ancak 3'üncü ve 7'nci Bölüğü geçerek Küçük Vegas'ı alamamıştır. Nihayet ortalık aydınlanmıştı. Ancak Çinliler, adetlerinin dışında gündüz de saldırılarını sürdürmüşlerdir. Vegas mevzileri Tugayca bir bölükle takviye edilmiştir. Havanın aydınlanması ile birlikte Amerikan jetleri düşman üzerine dalışlar yaparak, şiddetle makineli tüfek ve roket ateşine başlamışlardır. Ağır zayıat veren düşmana tekrar karşı taarruz yapılmıştır. Bir bölükle takviye edilen Vegas kuvvetleri, 29 Mayıs saat 11.00'de Büyük Vegas'ı tekrar ele geçirilmiştir. Çekilen düşman, kuvvetlerini bir Taburla takviye ederek ve Vegas'ı işleyerek tekrar taarruza geçmiştir. Sayıca çok üstün olan düşman ağır zayıat vermesine rağmen Büyük Vegas'ı saat 16.20'de dördüncü defa ele geçirmiştir. Vegas mevzilerinde düşman taarruzları ile bizim karşı taarruzlarımız aralıksız gece 21.30'a kadar devam etmiştir. Büyük Vegas tepesi, dokuz defa el değiştirmişti. Büyük Vegas ile Küçük Vegas tepesinin arasındaki 150 metre gidildi gelindi.

¹²² Güven, *a.g.e.* s. 205.

Düşman ne yaptıysa Küçük Vegas tepesini işgal edemedi. 28 Mayıs akşamından beri aralıksız 26 saat 20 dakika süren bu amansız savaşta her iki taraf da ağır zayıat vermiştir.¹²³ Böyle bir savaş tarihinde görülmemiştir. Dar bir alanda böylesine kanlı bir muharebenin gerçekleşmiş olması inanılmaz bir olgudur.¹²⁴

Vegas'taki birlikler çok zayıat vermişlerdi. Bu birliklerin geriye alınması zorunlu hale gelmişti. Tugay Komutanı, mevziin sol kanadındaki 2'nci Bölüğün tamamını Vegas'a göndermeye karar verdi ise de 25'inci Tümen Komutanı, müthiş muharebelere sahne olan bu ileri karakol mevziilerinin boşaltılmasını emretmiştir. 29 Mayıs 1953 saat 21.30'da Vegas'taki birlikler ateş altında oldukları halde, keşif kollarını temasta bırakarak düşmana sezdirmeden asıl savunma mevziinin tamamen gerisine çekilmiştir. Her zaman ki gibi şehit ve yaralıları sırtlarında taşımışlardır.¹²⁵

3. Kore Türk Tugayı, 28-29 Mayıs muharebeleri dolayısıyla, ABD adına Ordu Komutanı Ridgway, Tugayı "*Legion of Merit Nişanı (Liyakat Madalyası)*" ile taltif edilmiştir.¹²⁶

1.2.3. Savaşın Sonuçları

Kore Savaşı hem bölgesel hem de küresel boyuttaki etkileri ile dünya tarihinde önemli bir dönüm noktası olmuştur.¹²⁷

Bu savaş, İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD'nin sınırlandırma politikasının hem hudutlarını hem de güçlü taraflarını ortaya çıkarmıştır. Kore olayı, iki rakip güç olan ABD ve SSCB'nin nüfuz küresini birbirinden ayıran sınır çizgisini belirleyen bir deneme olmuştur. Bununla beraber, Batı dünyası için ortak güvenlik düşüncesi denemeye tabi tutulmuş ve başarılı olmuştur. Ortak güvenliğe inanan ülkeler, birbirlerine kenetlenebileceklerini ve birlikte savaşabileceklerini görmüşler ve göstermişlerdir. Bu durumda Avrupa'nın kuvvetlenmesine ve NATO'nun kurulmasına yol açmıştır ki, bu da geleceği artık kesinleşmiş olan Soğuk Savaş'ın getirdiği uzun dayanıklılık yarışında ayakta kalabilmeyi sağlamıştır.¹²⁸

¹²³ Güven, *a.g.e.* s. 205-206.

¹²⁴ Özçelik, *a.g.e.* s. 74.

¹²⁵ Güven, *a.g.e.* s. 206.

¹²⁶ Bülent Rusçuklu, "*Kore Savaşı (Unutulan Savaş) ve Gazi Faruk Pekerol'un Anıları*", Arvo Yayınları, s. 372.

¹²⁷ Güven, *a.g.e.* s. 218.

¹²⁸ Güven, *a.g.e.* s. 218.

10 Temmuz 1951’de görüşmeleri başlayan mütarekenin, 27 Temmuz 1953’te imzalanması kararlaştırılmıştı. Mütareke belgeleri 27 Temmuz günü saat 10.00’da önce Panmunjon’da BM adına General Harrison ve Komünistler adına Nam İl tarafından imzalanmıştır. Aynı belgeler üç saat sonra BM Ordusu Başkomutanı Mark Clark da Munsan-ni’de imzalamıştır. Kore Halk Ordusu Başkomutanı Kim İl-Sung ve Çin Halk Gönüllüleri Komutanı PengHehHüaide kendi karargâhlarında imzalamışlardır.¹²⁹

Mütareke metninde şunlar yazıyordu:¹³⁰

“Aşağıda imzaları bulunan BM, Kore Halk Ordusu ve Çin Halk Gönüllüleri komutanları, her iki tarafça birçok ıstıraplar ve kan dökülmesine sebep olan Kore anlaşmazlığını durdurmak ve barış yoluyla son bir çözüm buluncaya kadar, Kore’de çarpışmalara ve silahlı kuvvetlerin her türlü hareketlerine son verecek bir mütareke yapılması amacıyla, ortaklaşa ve karşılıklı olarak anlaşmadaki muharebelere ait koşullara ve hükümlere uymayı üstlenir.”

Kore Savaşı, Soğuk Savaş’ın ilk sıcak çatışması olarak tarihe geçmiştir. Panmunjon Mütarekesi ile Kuzey ve Güney Kore arasındaki sınır savaşının başladığı yer olan 38’inci Paralelde kalmıştır. Değişen bir şey olmamakla beraber, SSCB ABD’yi Kore’den çıkaramayacağını anlamıştır. Yarımada’da kurulan iki devletten Kuzey Kore, komünist dünyası içerisinde yerini alırken, güneyde kurulan Güney Kore ise hür dünya tarafında yerini almıştır.¹³¹

Kore Savaşı sonunda bir bakıma en zararlı çıkan ülke SSCB olmuştur. Kore’nin işgal altında kaldığı iki yıl boyunca, ABD dünya üzerindeki bölünmenin kendi tarafını harekete geçirmeyi başararak Atlantik İttifakı’nı politik bir koalisyon olmaktan çıkararak ABD’li bir başkomutanın emir ve komutası altına birleştirdiği bir askeri ittifaka çevirmiştir. İttifak anlaşması 4 Nisan 1949’da imza altına alınmasına karşın ancak kuruluşunu Kore Savaşı sonrasında tamamlayabilmiştir. ABD, NATO örgütlenmesi ile Avrupa’daki SSCB ordularına karşı boşluğu doldurmayı başarmıştır.¹³²

Çin ise malzeme noksanlıklarına karşın askeri ve diplomatik manevralarla ABD’yi hareketsiz kılmayı başarmıştır. Bununla beraber ABD askeri gücü karşısında çatışmanın

¹²⁹ Rusçuklu, *a.g.e.* s. 374.

¹³⁰ Rusçuklu, *a.g.e.* s. 375.

¹³¹ Güven, *a.g.e.* s. 218.

¹³² Güven, *a.g.e.* s. 219.

bedelinin ne kadar yüksek olduğunu görmüştür. Soğuk Savaş sonrası dönemde başka bir ABD-Çin çatışması olmamıştır. Çin-SSCB ilişkilerinde ise SSCB'nin Çin'e yapmış olduğu isteksiz ve cimrice yardım sonucunda Çin-SSCB ilişkilerinde anlaşmazlık tohumu atılmıştır. Bu dönemden sonraki ABD-Çin ilişkilerinde ise ABD, Çin'i düşman olarak görmeye başlamıştır. Bunun yanında Güney Kore'yi de Uzakdoğu'daki müttefiki olarak görmüştür.¹³³

Kore Savaşı'na Türkiye, BM'in kurucu üyelerinden biri olarak barış ve özgürlüğün korunması amacıyla komünist saldırıların durdurulması için yapılan savunmaya savaşıyor katılmıştır ve kendi üzerine düşün görevi başarıyla yapmıştır. Türkiye, Atatürk döneminden beri izlemekte olduğu “*Yurtta barış dünyada barış*” prensibine dayanan dış politika amacını gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda Batı demokrasileri arasında askeri ve siyasi gücü ile birlikte olduğunu açıkça göstermiştir. Batılı büyük devletlerin Türkiye'ye olan güvenlerinin artmasına neden olmuştur.¹³⁴

Savaşın üzerinden elli iki yıl geçmiş olmasına rağmen, yeterli belgelerin olmayışı ve siyasi engeller nedeniyle, hâlâ kayıpların gerçek rakamı bilinmemektedir.¹³⁵ Üç yıl süren Kore Savaşı'nda her iki tarafta büyük kayıplar verdiği tahmin edilmektedir. Doğal olarak en büyük zayıfatı veren taraflar, Kuzey Kore ve Güney Kore olmuştur.¹³⁶

Kuzey Kore hakkında kesin rakamlar mevcut değildir. Ancak Komünist Çin ve Kuzey Kore Ordularının kayıplarının bir buçuk milyonu bulduğu hesaplanmaktadır. Güney Kore, 220.000'i asker, 1.000.000'u sivil olmak üzere, 1.220.000 insanını kaybetmiştir. 5.000.000 Güney Koreli evsiz kalmıştır.¹³⁷

BM Ülkeleri Kayıpları	Ölü	Yaralı
Avustralya	291	1.240
Belçika	97	350
Kanada	291	1.072
Kolombiya	140	452

¹³³ Güven, *a.g.e.* s. 219.

¹³⁴ Güven, *a.g.e.* s. 220.

¹³⁵ Rusçuklu, *a.g.e.* s. 391.

¹³⁶ Güven, *a.g.e.* s. 211.

¹³⁷ Güven, *a.g.e.* s. 211.

Etioyopya	120	536
Fransa	288	818
Yunanistan	169	543
Hollanda	111	586
Yeni Zelanda	34	80
Filipinler	92	299
Tayland	114	794
İngiltere	710	2278

Tablo 2. BM Ülkeleri Kayıpları¹³⁸

Kore’de, üç kfile halinde toplam 14.936 Türk askeri savaşıdır. Mevcutla oranlandığında, Türk Tugaylarının zayıatının %22 olduğu görülür ki bu büyük bir kayıptır. Ayrıca şehitlerin toplam zayıata oranı da %27’yi bulmaktadır. Bu da Türk Tugaylarının çok çetin savaşılar girdiğinin ve mevcudunun beş katı, zaman zaman da on katı fazla sayıda düşmanla çarpıştığının kesin kanıtıdır.¹³⁹

BİRLİK	KORE KÜNYE NO	KORE’YEGİDİŞ TARİHİ	KORE’DEN DÖNÜŞ	KAFİLELER
1. Tugay	1-6200 Takviye Birliği	25.09.1950	14.08.1951	1. Kfile
2. Tugay	6201-14149	05.06.1951	07.08.1952	1. Kfile 2. Kfile
3. Tugay	14151-20474	09.06.1952 29.07.1952	27.08.1953 40.09.1953	1. Kfile 2. Kfile
4. Tugay	205000-26095	12.06.1953 17.07.1953	04.08.1954 17.08.1954	1. Kfile 2. Kfile

Tablo 3. Kore’ye Giden Birlikler ve İsimleri Durumu.¹⁴⁰

¹³⁸ Ruşçuklu, *a.g.e.* s. 391-392.

¹³⁹ Güven, *a.g.e.* s. 211.

¹⁴⁰ Güven, *a.g.e.* s. 213.

Kore Harbi'nde 3 Tugayımız muharebedeydi. Her biri 5.000 küsur personele sahipti. Yuvarlak olarak 3 tugayın toplamı 15.000 kişidir. Buna göre üç yılın toplam zayıatı şöyledir:¹⁴¹

şEH�T	YARALI	ES�R	KAYIP	şEH�T VE KAYIP TOPLAMI	YURDA D�NEN HASTALAR
721	2147	234	175	896	98

Tablo 4. Üç Yılın Toplam Zayıat Durumu.

Kore Harbi'nde birçok BM askeri esir düşmüştü ve tabi aralarında Türk askerleri de vardı.

27 Temmuz 1953'te ateşkes anlaşmasına göre esir değiş-tokuşuna 4 Ağustos 1953'te başlanmasına karar verilmiştir. Buna ek olarak son çarpışmalarda hayatlarını kaybeden askerlerin de iade edilmesi konusunda mutabakat sağlanmıştır. Bu anlaşmaya göre esir değişimine gecikmeksizin başlanmıştır. İlk gün yani 4 Ağustos 1953 Salı günü, Hürriyet Köyünde, BM 2.750 kom n st esiri iade ederken; Kom n stler de buna karşılık 400 BM askerini iade etmişlerdir. İlk gün iade olunan BM askerinin içerisinde 23 Türk askeri bulunduğu görülmektedir. Bu askerler; Mehmet Yasak, Mehmet Ali Demir, Ruşen şahin, Ali Osman Saraç, Jan Andronikyan, Cemal Balcı, Ali Ferah, Ahmet Yassıtaş, Ali Mercan, Durmuş Ak, Ali Erol, Faik Kutlu, Hüseyin Kulakil, Halil Tutuk, Ali İhsan Güven, Ali Tepetaş, Abdullah Berbaş, Ali Delibaş, Cemal Azman, Kevri Bektaş, Hilmi Adanalı, Ali Sait Etvarı ve Halis [Atik]'dir.¹⁴²

Esir mübadelesi i lerinde 4 Türk askerinin bulunduğu son BM kafilesinin iade edilmesiyle 6 Eylül 1953'de son bulmuştur. Fakat 19 Eylül 1953'te Kom n stlerin bir Türk ve 12 Güney Koreli askeri daha iade ettikleri görülmektedir. İade edilen Türk askerinin Onb. Cavit Kep[k]ebir olduğu anlaşılmaktadır. O günkü gazetelerde yayınlanan konuya ilişkin haberlerde *“Kızıllar bu esirlerin evvelce memleketlerine dönmemeye karar vermiş olduklarını fakat sonradan fikir değiştirdiklerini bildirmişlerdir.”* şeklinde bir açıklama bulunmaktadır.¹⁴³

¹⁴¹  z elik, *a.g.e.* s. 39.

¹⁴² Ervelent, *a.g.e.* s. 183.

¹⁴³ Ervelent, *a.g.e.* s. 184.

BÖLÜM II

KORE SAVAŞI ve TÜRKİYE

2. Kore Savaşı ve Türkiye

2.1. NATO'nun Kuruluşu ve Kuruluş Amacı

ABD'nin almış olduğu karar sonucunda Batı Avrupa Birliğini geniş bir ittifak sistemi haline sokmak maksadıyla 6 Temmuz 1948 tarihinde ABD, Kanada ve Batı Avrupa Birliği devletlerinin büyükelçileri arasında Kuzey Atlantik bölgesinin savunulması hakkında müzakereler başlamıştır. Başlangıçta yapılacak olan antlaşma, BM Anlaşması çerçevesi içinde düşünülerek Atlantik'in her iki kıyısındaki ülkeleri birbirine bağlayacak bir ortak savunma antlaşması olarak düşünülmüştür. Görüşmeler 9 Eylül 1948 tarihinde sona ermiştir. Görüşmelerin sonunda hazırlanan rapor; barış ve güvenliğin sağlanmasını, tarafların her türlü tecavüze karşı koyma azminin ifadesini, uygulama sahasının tayinini, münferit savunma ve karşılıklı yardım prensiplerine istinat edilmesini, Kuzey Atlantik halkının istikrar ve refahını sağlamanın hedef alınmasını, bütün bunlar için gerekli teşkilatın kurulmasını kapsıyordu. Hazırlanan bu rapor taraftar hükümetlerce dikkatlice incelendikten sonra 10 Aralık 1948'de Washington'da Kuzey Atlantik Savunma Anlaşması çalışmaları başlatılmıştır.¹⁴⁴

4 Nisan 1949 tarihinde 12 devlet temsilcisi; ABD, Kanada, İngiltere, Fransa, Danimarka, Lüksemburg, Hollanda, Portekiz, Norveç, İtalya, İzlanda ve Belçika, Kuzey Atlantik Antlaşması'nı imzalayarak kısa adı NATO (North Atlantic Treaty Organization) olan Kuzey Atlantik İttifakı'nı kurmuştur. Antlaşma, imza koyan devletlerin parlamentolarınca müteakip 5 ay içinde onaylandıktan sonra 24 Ağustos 1949 tarihinde yürürlüğe girmiştir.¹⁴⁵

NATO'nun kurulmasıyla Batı Bloku kuvvet dengesi sağlanmıştır. Bu antlaşma açık olarak beyan edilmemişse de ABD'nin SSCB'nin karşısında uygulamaya başlayacağı “durdurma” politikasının ilk adımıdır.¹⁴⁶

¹⁴⁴ M. Hakan Özçelik, “*Türk Basınında Türkiye'nin NATO'ya Giriş Süreci*”, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2003, s. 36-37.

¹⁴⁵ M. Hakan Özçelik, *a.g.e.* s. 19-40.

¹⁴⁶ M. Hakan Özçelik, *a.g.e.* s. 40.

NATO ülkeleri, BM yasası ilkelerine bağlı kalarak, uluslararası barış ve güvenliği koruyup sürdürmeyi, Kuzey Atlantik bölgesinde istikrar ve refahı arttırmayı hedef almıştır. Aynı zamanda bu devletler ekonomik uyumsuzlukları gidermeyi ve işbirliği içinde olmayı taahhüt etmişlerdir.¹⁴⁷

2.2. Türkiye'nin NATO'ya Kabul Edilişi

Truman Doktrini ve Marshall Yardım Plânı kapsamında Türkiye ve Yunanistan'a sağlanan askerî ve ekonomik yardımlar bir ölçüde ABD'nin SSCB tehditlerine karşı engelleyici bir unsur olmuştur. Türkiye, doğudan ve kuzeyden gelen bu tehditlere karşı bir ittifak arayışına girmek istemiş ve 1949'da kurulan NATO'ya üye olmak isteğini açıkça bildirmiştir.¹⁴⁸

Başlangıçta, NATO'nun kuruluşunda yer alan İngiltere, Norveç, Danimarka, Hollânda ve Belçika Türkiye'nin bu başvurusuna karşı çıkmışlardır. Karşı çıkmalarının önemli bir sebebi olarak Türkiye'nin NATO'ya girmesi durumunda SSCB'nin buna aşırı tepki göstereceği ve belki de bir savaşa neden olacağı ihtimalini öne sürmeleri idi. Ancak, SSCB'nin aşırı silahlanması karşısında Türkiye, savunmasının yetersizliğini göz önüne alarak NATO'ya girmeyi hayati derecede zaruri görmüş ve bunun için de ısrar etmiştir. Türkiye ve Yunanistan'ın Kuzey Atlantik Paktı'na üye olması konusunda Fransa'nın tutumu baştan itibaren olumlu olmuştur. Fransa'nın Türkiye ve Yunanistan'ın NATO'ya alınmasında düşündürücü bulduğu tek nokta ABD'nin Batı Avrupa devletlerine yaptığı ekonomik yardımların azalacağı ihtimaliydi.¹⁴⁹ Türkiye'nin NATO'ya üye olma isteği tartışmalara neden olurken uzak doğuda Kore Savaşı ortaya çıkmıştır.

Fotoğraf 5. NATO İle İlgili Haber

Kore Savaşı'nın beraberinde getirdiği ABD-SSCB gerginliği Türkiye'nin stratejik konumunu daha da güçlü hâle getirmiştir. ABD, SSCB ile bir çatışma hâlinde Türkiye'yi yanında görmek istiyor ve Türkiye'deki üslerden yararlanmayı garanti

¹⁴⁷ M. Hakan Özçelik, *a.g.e.* s. 40.

¹⁴⁸ SayimTürkman, "*Kore Savaşı ve Türkiye'nin NATO'ya Girişi*", Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, XIV/2, Kış 2014, s. 141.

¹⁴⁹ Türkman, *a.g.e.* s. 141-142.

altına almak istiyordu. SSCB tehdidi, Avrupa devletleri için de geçerliydi. Bu nedenle, bir şekilde Türkiye'yi NATO'ya kabul ederek Türkiye'nin memnuniyetini sağlamak en ikna edici bir yol olarak görülmüştür. Kore Savaşı'nda Türkiye'nin başarıları, ABD ve Avrupa kamuoyunda geniş yer alarak bilhassa ABD yönetiminin Türkiye'ye olumlu bakışı ve NATO'ya alınma politikalarında önemli bir unsur olmuştur.¹⁵⁰

İngiltere, Türkiye'nin NATO üyeliğini bir şartla kabul edeceğini açıklamıştı. O da İngiltere, ABD, Fransa, Türkiye ve Mısır'ı içine alan Orta Doğu Komutanlığının kurulmasına Türkiye'nin katılmasını kabul etmesidir. Bu sayede İngiltere, Mısır'da Süveyş kanalını kontrol eden İngiliz kuvvetlerini çekmemiş olacak ve Orta Doğu'daki etkinliğine devam ettirecekti. Türkiye, İngiltere'nin bu şartını kabul ederek, NATO ittifakına giriş sürecinde önemli bir tikanıklığı açmıştır.¹⁵¹

Ocak 1952'de Türkiye, Kuzey Atlantik Paktı'na tamüyelik başvurusunda bulunmuştur. NATO üyesi 12 ülke, Türkiye ve Yunanistan'ın Pakt'a üyeliğini kabul edeceğini açıklamıştır.¹⁵²

Şubat 1952'de Kanada'nın Ottawa şehrinde toplanan NATO üyesi ülkeler, Türkiye'nin NATO'ya girişini kararlaştırmıştır. ABD Dışişleri Bakanı Acheson, ABD'de görevli Türk Büyükelçisi Feridun Cemal Erkin'i arayarak önce tebrik etmiş ve sonra Türkiye'nin NATO'ya girişini şu sözlerle değerlendirmiştir:¹⁵³

“Bugün Türkiye için, İttifak için, Amerika için ve sizin için müstesna ve büyük bir gündür. Kutlanmaya en ziyade hak kazanmış bir insan varsa o da sizsiniz. Üç yıldır hem memleketinizin, şahsınızın dava yaptığınız Pakt konusunda gece gündüz yılmadan nasıl ısrar ve sebatla çalıştığınızı biz Amerikalı dostlarınız büyük hayranlıkla izledik, artık hepimiz sevinebiliriz.”

Fotoğraf 6. Türkiyeve NATO Bayrağı

¹⁵⁰ Türkman, *a.g.e.* s. 143.

¹⁵¹ Türkman, *a.g.e.* s. 143.

¹⁵² Türkman, *a.g.e.* s. 143-144.

¹⁵³ Türkman, *a.g.e.* s. 144.

18 Şubat 1952 tarihinde TBMM, Cumhurbaşkanı Celâl Bayar'ın da katıldığı toplantıda Türkiye'nin Kuzey Atlantik Paktı (NATO)'na girişini resmen kabul etmiştir.¹⁵⁴ Aynı gün TBMM'de yapılan birleşimde açılış konuşmasını yapan Dışişleri Bakanı Fuad Köprülü, NATO'nun ne olduğunu açıklarken, bu teşkilatın;

“....BM Antlaşmasının gaye ve prensiplerine imanı olan; demokrasi, fertlerin hürriyeti ve adaletin hükümlerinin prensiplerine müstenit bir medeniyetin korunması azmiyle mütahalli bulunan; refah ve istikrar gibi insani iki gayenin sağlanması kaygısı ile barış ve güvenliğin el birliği ile muhafazası kararını taşıyan milletlerin eseri...” olduğunu vurgulayarak Türkiye'nin pakta girişinin önemini belirtmiştir.¹⁵⁵

2.3. Türk Askerlerinin Kore'ye Gitme Kararı

BM Güvenlik Konseyinin 27 Haziran 1950 tarihinde Güney Kore'ye yardım konusunda, üye devletlere yaptığı çağrı BM Genel Sekreteri Trygve Lie tarafından 28 Haziran 1950 tarihli telgrafla Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine de bildirilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, BM Genel Sekreterinin telgrafına Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü aracılığıyla 29 Haziran 1950 günü saat 23:00'te verdiği cevapta, *“Birleşik Milletlerin bir üyesi sıfatıyla, üzerine almış bulunduğu yükümlülükleri, mevcut hükümler dahilinde ve azami samimiyetle, yerine getirmeye hazır olduğunu”* bildirmiştir. Bu suretle Türkiye, Birleşmiş Milletlerin saldırıya uğrayan Güney Kore'ye yardım edilmesi teklifine, Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra ilk olumlu cevap veren devlet olmuştur.¹⁵⁶

Daha sonra BM Genel Sekreteri, Güvenlik Konseyine ve Kore Cumhuriyeti'ne bildirmek üzere, Türkiye Dışişleri Bakanlığına, bulunulacak yardımın şekli hakkında cevap verilmesi isteğini içeren telgraf yollanmıştır.¹⁵⁷

Kore'de saldırgan devlete karşı BM emrinde savaşmak üzere, Ankara'da 3 piyade ve 1 topçu taburu ile yardımcı birliklerden oluşturulmuş 4.500 mevcutlu bir tugayın hazırlanmasına

¹⁵⁴ Sayim Türkman, *a.g.e.* s. 144.

¹⁵⁵ M. Hakan Özçelik, *a.g.e.* s. 78.

¹⁵⁶ Ahmet Avcı, *“Kore Savaşı'nda Türk Ordusu”*, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir 2015, s. 38.

¹⁵⁷ Avcı, *a.g.e.* s. 38.

başlanmıştır. Daha sonra, bu birlikler 259 subay, 18 askeri memur, 4 sivil memur, 395 astsubay, 4414 er olmak üzere 5.000 mevcuduna çıkarılmıştır.¹⁵⁸

25 Temmuz 1950 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile BM emrine Kore'ye gönderilmesi kararlaştırılan Türk Birliği, Genelkurmay Başkanlığı'nın 3 Ağustos 1950 tarihli emirleri gereğince, "Birleşmiş Milletler Türk Silahlı Kuvvetleri Komutanlığı" adıyla Ankara'da şu esaslara göre teşkilatlandırılmıştır.¹⁵⁹ Komutanlık karargâhı, 28. Tümen tarafından oluşturulacaktır.

Birlikler:

- 28. Tümen 241. Piyade Alayı
- 2. Zırhlı Tugay Topçu Taburu
- 28. Tümen İstihkâm Taburunun Motorlu İstihkâm Bölüğü,
- 28. Tümen Muhabere Bölüğünden bir takım,
- 28. Tümen Araç Nakliye Bölüğü,
- 8. Kolordu 1. Hafif Uçaksavar Taburundan bir hafif uçaksavar bataryası,
- 28. Tümen Tanksavar Taburundan bir takım,
- 5. Zırhlı Tugay Sıhhiye Bölüğü,
- 28. Tümen Hafif Bakım Tamirhanesi,
- 4. Yurt İçi Bölge Komutanlığı Bاندosu.

Fotoğraf 7. Türk Askeri Gönderilme Haberi Posta Gazetesi 24 Temmuz 1950

¹⁵⁸ Avcı, a.g.e. s. 38.

¹⁵⁹ Avcı, a.g.e. s. 39.

Türk Tugayı, ordunun çeşitli birliklerinden, tercihen gönüllü olarak seçilen subay, astsubay ve erlerden kurulmuştur. Bu suretle Kore’de savaşa istekli yepyeni bir birlik oluşturulmuştur. Kore’ye gönderilecek silahlı kuvvetlerin temin edildiği birliklerde kuruluşlarından meydana gelen ihtiyaç doğrultusunda takviye edilerek Kara Kuvvetleri Komutanlığı’nca yeniden düzenlenmiştir.¹⁶⁰

Hazırlıklar tamamlandığında ise geriye sadece uzun bir yolculuk kalmıştır.

2.4. Türk Tugayı’nın Kore Yolculuğu

Kore’ye gitmek üzere hazırlanan Tugaya, teşkilatlanma ve ikmal yerleri olarak Ankara ve Etimesgut garnizonları gösterildiğinden birliklere tertip olunan personel, silah, araç gereç ve donatım buralara gönderilmiştir.¹⁶¹

Bu sırada esas garnizonu Ayaş olan 241. Piyade Alayı silahsız ve araçsız olarak, bütün komuta heyeti, yedek subaylar hariç ve 1929 doğumlu erleri ile birlikte alay sancağı da beraberinde olarak 8 Ağustos 1950’de Ankara’ya intikal edip 291. Alayın kışla içinde çadırılı ordugâha çıkarak boşalttığı sarıkışla da hazırlıklara başlamıştır.¹⁶²

Alay teşkil edildikten hemen sonra ülkenin değişik bölgelerinden Kore’ye gitmek üzere süratle oluşturulan askeri birlikler törenlerle Ankara’ya uğurlanmıştır. Yurt genelinde askerlerin Ankara’ya uğurlanma törenleri içerisinde en çarpıcı törense İzmir’de yapılmıştır. Basmahane’de yaklaşık 100 bin kişinin katıldığı törende Komutanın hitabesi ve Müftünün yaptığı dua herkesi ağlatmıştır. İstiklal Marşından sonra, 972 askerle birlikte 18 vagonluk özel tren hareket etmiştir. Tren Salhaneden geçerken durmuş, Mezbaha mensupları kurban kesmişlerdir. Basmahanede ve diğer istasyonlarda Türk ananesine uyularak katarın arkasından sular kesilmiştir. Kore Gazisi Hilmi Adanalı da o günü şöyle hatırlamaktadır; “...aşağı yukarı Afyon’a kadar istasyonlar kavun-karpuz, yiyecek! Vagonlarda koyacak yer kalmadı. Halkımız o kadar duyarlı ki! Afyon’u geçtikten sonra tısss! Kimsecik yok arkalarda!”¹⁶³

¹⁶⁰ Avcı, *a.g.e.* s. 39-40.

¹⁶¹ Avcı, *a.g.e.* s. 41.

¹⁶² Avcı, *a.g.e.* s. 41.

¹⁶³ Ervelent, *a.g.e.* s. 28-29.

Yurdun çeşitli bölgelerinden gelen askerlerin tamamının Ankara'ya varmasından sonra Alay; 16 Ağustos 1950'de her türlü hazırlıklarını tamamlamak üzere Etimesgut'ta konuşlanmıştır.¹⁶⁴

10 Ağustos 1950'de Kore Türk Tugayı'nın komutanlığına, Süvari Tuğgeneral Tahsin Yazıcı atanmıştır. Atama emri yazışmalar nedeniyle ancak 17 Ağustos 1950'de çıkmış ve Tuğgeneral Yazıcı bu tarihte görevine başlayabilmiştir.¹⁶⁵

11 Ağustos'ta Tugayın Kurmay Başkanlığına, Kurmay Yarbay Selahattin Tokay atanmıştır. Piyade Yarbay Natık Poyrazoğlu da Alay Komutan Yardımcılığı görevine atanmış ve 23 Ağustos'ta başlamıştır. Piyade Alay Komutanlığı'na ise 16 Ağustos'ta, 268'inci Hudut Alayı'nın Komutanı iken, Alayın lağvı nedeniyle Piyade Okulu'nun Talimname Kurulu'na atanmış olan, Piyade Albay Celal Dora getirilmiştir.¹⁶⁶ Askeri birlik teşkil edilmeye başladıktan sonra geriye alacakları eğitim kalmıştır.

Birliklerin eğitimlerine cumartesi ve pazar günleri de devam edileceği yalnız 30 Ağustos günü tatil yapılacağı kararlaştırılmıştır. Birinci safha eğitim programlarının 25 Ağustos – 15 Eylül arasında tatbik edilmesi, 16-23 Eylül arasında da tatbik edilen programların eksik kalan kısımlarının takviye edilmesi planlanmıştır.¹⁶⁷

Eğitim programlarında şu hususlar göz önünde bulundurulmuştur:

- Her sınıf birliklerinin muharebe eğitimine, özellikle kapalı ve arızalı arazide muharebeye önem verilmesi;
- Gerçek atışlarla kıta tatbikatları, zırhlı araç ve hava kuvvetlerine karşı korunma, def ve tart, gece hareket ve gece atışlarına yer verilmesi.
- Subay ve astsubayların pusula ve harekete ve haritanın araziye tatbikine alıştırılması,
- Çeşitli tipte ordugâhlar kurulması tecrübesi,
- Özellikle geceleri ve arızalı arazide yeteneği yüksek şoför yetiştirilmesi,
- Trafik hizmetleri için inzibat takımının yetiştirilmesi,

¹⁶⁴ Ervelent, *a.g.e.* s. 29.

¹⁶⁵ Güven, *a.g.e.* s. 152.

¹⁶⁶ Güven, *a.g.e.* s. 152.

¹⁶⁷ Avcı, *a.g.e.* s. 42.

- Muharebe malzemesinin muharebe şartları içinde emniyetle kullanılması.¹⁶⁸

Etimesgut'ta toplanan erbaş ve erler, birliklerinden silahsız ve teçhizatsız olarak gönderilmiştir. Kore'ye gidildiğinde Tugay, Amerikan silah ve gereçlerini alacaktır. Ancak o günlerde bu silâh ve malzemeler Ankara'da yoktur. Bu nedenle birliklerin eğitimi yerli silahlarla yaptırılmıştır.¹⁶⁹

Etimesgut'ta sadece 241'inci Alay bırakılmıştır. Diğer sınıf birlikler, sınıf okullarına gönderilerek orada eğitim yapmaları sağlanmıştır. Alayın eğitimi için ise, Amerikalı Yarbay Delisco'nun öğretmenliğinde Çankırı Piyade Okulu'nda komando kursunda bulunan 40 Türk subayı görevlendirilmiştir. Alayı'nın bölüklerinden bir miktar subay, astsubay ve erin Amerikan piyade silahlarıyla eğitim ve atış yaparak, Alay'da Amerikan silahları için bir öğretim ekibinin oluşturulması uygun görülmüştür.¹⁷⁰ Alayın eğitimleri sırasında Amerikalı uzmanlardan Albay Smith ve Gumby gelerek eğitimde bulunmuşlardır.¹⁷¹

Etimesgut'taki eğitimleri Kore Gazisi Hacı Baran şöyle anlatmaktadır; “...*sabah talim, akşam talim. Gece alarm verirler, al koca makineli tüfeği hazırla kur. Yok, uçak taarruzuymuş. “Ateş et uçağa!” derlerdi. Uçak yok ki! Nereye ateş edesin? Talim işte!..*”¹⁷²

Sonuçta yaklaşık iki ay süren eğitim süreci, Tugayın ilk kafilesinin İskenderun'a hareketinin 19 Eylül olarak planlanmasıyla son bulmuştur. Aynı günlerde Tugayın anavatanla resmi ve özel haberleşme şekli belirlenerek, Tugayın ikmal, muamele gibi işleriyle meşgul olmak üzere Ankara'da bir de *Kore Bürosu* kurulmuştur.¹⁷³

Tugayın İskenderun'a hareketinden bir gün önce yani 18 Eylül'de, Başbakan Adnan Menderes, Savunma bakanı Refik Şevket İnce ve Genelkurmay Başkanı Nuri Yamut Etimesgut garnizonuna gelmişler, “...*birliğin harbe hazırlık derecesi hakkında hiçbir şey sorup öğrenmeye*

¹⁶⁸ Avcı, *a.g.e.* s. 42.

¹⁶⁹ Güven, *a.g.e.* s. 152.

¹⁷⁰ Güven, *a.g.e.* s. 152.

¹⁷¹ Avcı, *a.g.e.* s. 43.

¹⁷² Ervelent, *a.g.e.* s. 30.

¹⁷³ Ervelent, *a.g.e.* s. 30.

lüzum bile görmeden...” birliğe selamet ve başarılar dileyerek ayrılıp gitmişlerdir. Ve ertesi gün birliğin ilk kafilesi Etimesgut’tan hareket etmiştir.¹⁷⁴

Hareket günleri gelmiş olan birliklerin trenlere sükûnet ve intizamla bindirilmesi için Etimesgut istasyonu تنها ve uygun görülmüştür. 19 Eylül günü oradan trene bindirilen birinci nakliyat birliği hareket ettirilmiştir. Gizli tutulmaya çalışan harekattan ancak gidenlerin yakınları ve bir kısım halk haberdar olmuş, Ankara Garı’na ancak onlar gelmiştir. O gün birliklerin hareketleri kulaktan kulağa yayılmış, 20 Eylül günü ikinci nakliyat birliğini yüklenmiş olarak Ankara Garı’na giren tren, birbirinin içine girmiş, bütün garı doldurmuş mahşeri bir insan kitlesiyle ve o kitleden yükselen takdirkarâvâzelerle karşılanmıştı.¹⁷⁵

Bu yolculuk için Bahtiyar Yalta “*Gün ışıırken serin bozkır sabahında, ıssız Ankara Garı’ndan geçtik. Devlet işlerinden yorgun düşen büyüklerimiz, uyandıklarında ancak ikinci kafileyi uğurlayabildiler. Halbuki senelerce önce bu garda, Mareşal Gazi Mustafa Kemal Atatürk, binbir işi arasında cepheye giden her kafilesini uğurlamaya, selamlamaya önem verirdi.*” demektedir. Prof. Dr. İlter Turan ise bugünü şöyle hatırlamaktadır: “...evimiz demiryolu hattına yakındı. Ben de çocuk halimle istasyona doğru yürüdüm. Daha istasyona varmadan önümden Kore’ye giden birliğimizi taşıyan tren geçti. Tren ağzına kadar doluydu. Bazı askerlerimiz trenin üstüne çıkmışlardı... Fakat ben çok fena oldum ve ağlayarak eve döndüm. Bizim askerlerimiz nereye gidiyorlardı?..” İlter Turan’ın görmüş olduğu tren büyük olasılıkla, 20 Eylül 1950 günü mahşeri bir kalabalık ve törenle uğurlanan son kafileye ait katarlardan biriydi. Çünkü o gün Ankara garında her yer ana baba günüydü ve “...tren düdüğüne bir bastı Elmadağ’a kadar düdüğünü hiç kesmedi. Bütün bayrak! Trenin her tarafı bayrak!”. Yol boyunca kafileler her istasyonda sıcak bir heyecanla karşılanmış ve uğurlanmıştı. Kurbanlar kesilmiş, askerlere hediyeler verilmiş; şekerler, limonatalar, ayranlar ikram edilmişti. Bu derin hassasiyet bütün yol boyunca devam etmiştir.¹⁷⁶

Tugay İskenderun’a ayak bastığından itibaren subaylarımız ve eratımız İskenderun’un hamiyetli halkının ve memurlarının büyük yardımlarına mazhar olmuştur. Subaylarımıza iltifat olarak Belediye tarafından tertiplenen 300 küsur kişilik ziyafette bazı zevat tarafından yapılan

¹⁷⁴ Ervelent, *a.g.e.* s. 30.

¹⁷⁵ Avcı, *a.g.e.* s. 45.

¹⁷⁶ Ervelent, *a.g.e.* s. 30.

takdirkar hitabeleri, okunan milli şiirleri, oynanan memleket oyunları ile subaylarımıza vatandan ayrılacakları son toprak parçasında, deniz kenarında, parlak mehtap altında çok iyi bir gece geçirmişlerdir. İskenderunlular daha sonra şehirlerinde tugayın Kore'ye gidiş hatırası olarak bir abide yaptırmak istemişlerdir.¹⁷⁷

25 Eylül'de gemilere binileceğinden, birlikler Atik Yaylası'ndaki ordugâhtan limana gelerek binme hazırlıklarına başlanmıştır. Bu sırada Cumhurbaşkanı Celal Bayar, uğurlamada bulunmak üzere İskenderun'a gelmişti. Bölgenin askeri ve mülki erkanı ile Belediye Başkanı ve maiyetinin yanı sıra, şehrin ileri gelenleri, halk, Antakya, Dörtyol ve Mersin'den gelen kurullar kabileler vapurlara binip hareket ettiklerinde, bandolarında katılımıyla büyük bir törenle uğurlama yapmışlardır.¹⁷⁸

İlk olarak, 25 Eylül 1950'de Alay Komutan Yardımcısı Yarbay Natık Poyrazoğlu komutasındaki 3'üncü Piyade Taburu, Talimgâh grubu ve birkaç bağlı birlik "General Mac Ree" isimli kolbaşı gemisi ile denize açılmıştır. İkinci olarak, 26 Eylül 1950'de "General Haan" isimli gemi ile Tugay, Alay karargâhları ile 1'inci ve 2'nci Taburlarla, birkaç bağlı birlik denize açılmıştır. Topçu Tabur Komutanı Yarbay Tahsin Kurtay komutasındaki Topçu Taburu ve Uçaksavar Bataryası da üçüncü grup olarak 29 Eylül akşamı "Private Johnson" isimli gemi ile denize açılmıştır. Süveyş'e kadar her gemiye bir Türk savaş gemisi (Gemlik, Gaziantep ve Gelibolu) eşlik etmiştir.¹⁷⁹

Rıhtıma kimse sokulmadığından 3. Piyade Taburu, talimgah grubu ve birkaç bağlı birliği taşıyan USNS General W.G.Haan gemisinin ayrılışı sessiz olmuştur. "İskelede, saat 18.00'de sade ve kısa bir uğurlama töreni yapıldı. Mülki ve Askeri erkândan birkaç kişi gelmişti. Halktan kimse yoktu. İskelenin kenarında, vinçlerin yanında küçük bir işçi grubu duruyordu."¹⁸⁰

Bu konuda Alay Komutanı Celal Dora ise duygularını şöyle ifade etmektedir; "Gerek Ankara'dan bizleri uğurlamaya gelen binlerce halk arasında hükümet erkanından hiç kimsenin bulunmayışı ve gerekse İskenderun'a kadar geldiği halde yüzünü bizlere göstermeyen en büyük kumandamız Genelkurmay Başkanı. Orgeneral Nuri Yamut'un bu hareketleri birliğimiz

¹⁷⁷ Avcı, **a.g.e.** s. 45-46.

¹⁷⁸ Güven, **a.g.e.** s. 155.

¹⁷⁹ Güven, **a.g.e.** s. 155-156.

¹⁸⁰ Ervelent, **a.g.e.** s. 32.

mensuplarının moralleri üzerinde çok menfi bir tesir meydana getirmiş ve hepimiz adeta uçmayı öğrenmeden yuvasından atılmış bir kuş ve himayesiz olarak, kendi mukadderatı ile baş başa bırakılmış bir üvey evlat durumu ve mahzunluğu içinde yurttan ayrılmıştık.”¹⁸¹

Aynı gemide yolculuk yapan er İsmail Gökçen de hatıralarında bu ayrılık dakikaları için; *“Kendi kendime tahlil edemediğim, bir ızdırabın hüzünlü ve karanlık kıvranırları arasında mahsun olmuş ve ranzama çekilerek boynumu büküp derin sükût içinde hüngür hüngür ağlayarak gözyaşı dökmeye başlamıştım. Kolay değil, Kore’ye savaşa gidiyoruz...”* demektedir.¹⁸²

Personel taşıyan gemilerden sonra ilk eşya, malzeme ve araç gemisi 30 Eylül 1950’de, ikincisi 2 Ekim 1950’de İskenderun limanından ayrılmıştır. Gemiler, ABD Ordusu’nu denizaşırı ülkelere taşımak için özel yapılmıştı. Bir aydan fazla yetecek kadar yiyecek, içecek mevcuttu. Yemekler ABD usulü haşlama olarak pişirildiğinden, Türk damak zevkine uymuyordu. En büyük sıkıntı, verilen ekmek miktarının çok az olmasıydı. ABD’li personele yeten ekmek, Tugay personeline yetmiyordu. Ekmeğin azlığı patatesle giderilmeye çalışılmıştı.¹⁸³

Duşlar ve tuvaletler de ABD usulü olarak yapıldığından ara bölmeler yoktu. Başlangıçta erler çok yadırgamışlardır. Klozet kullanmayı becerememişlerdir. Bu sıkıntı subay ve astsubayların verdikleri derslerle giderilmiştir.¹⁸⁴

Harekete bir hafta kala, Almanya’dan uçakla getirilen 300 adet M-1 piyade tüfeği ve diğer ABD silâhları üç kafiye paylaştırılarak gemiye alınmıştır. Kızıldeniz’i geçip açık denizlere çıkıldığında gemi güvertesinden denize doğru intibak atışlarına başlanmıştır. Eğitimler Kore sularına girene dek devam etmiştir.¹⁸⁵

Süveyş Kanalı, Kızıldeniz, Hint Okyanusu’nda ilerleyecek olan gemiler; Seylan’ın Colombo Limanı’nda ikmal için kısa bir mola verecek ve daha sonra Singapur üzerinden Kore’nin Pusan Limanı’na varacaklardı.¹⁸⁶

¹⁸¹ Ervelent, *a.g.e.* s. 32.

¹⁸² Ervelent, *a.g.e.* s. 33.

¹⁸³ Güven, *a.g.e.* s. 156.

¹⁸⁴ Güven, *a.g.e.* s. 156.

¹⁸⁵ Güven, *a.g.e.*, s. 156.

¹⁸⁶ Ervelent, *a.g.e.* s. 33.

Türk askerleri Uzakdoğu yolculuğuna başlamışlardı ve bu yolculuk hiçte kolay değildi. Belki adını daha önce hiç duymadıkları bir ülkeye hayatları pahasına savaşmaya gidiyorlardı. Bu yolculuk sırasında askerlerin pek çok anısı olmuştur. Bu askerlerden biri de Top. Tğm. Ahmet Eren'dir. Bu subayın günlüğünde bu yolculuk ile ilgili önemli bilgiler bulunmaktadır.

İzmir, Amiral Nelson Gemisi, 29 Temmuz 1952

“Sabah 05.30’da Seferihisar’a veda edip İzmir’e geldik... Gemiye biraz gezdik. Hakikaten çok büyük ve muhteşem bir gemi. İzmir’i artık Nelson gemisinden seyrediyoruz. Öğleyin yemek salonuna gittik. Ne muhteşem yemek salonu ve yemekler, servis. Soğuk çay ve sular. Yalnız yemekleri yadırgadık, her ne kadar bizim tertibe göre hazırlandıysa da uymuyor. Her şey tatlı, turşu bile tatlı. Zeytin bile tatlı... Odamızda 12 yatak var, lavabo, hela ve duşu içinde. Çok iyi fakat sıkışık ve dar.”¹⁸⁷

General Nelson Walker Gemisi, 30 Temmuz 1952, Çarşamba, saat: 22.00

“...Artık vatanımızı geride bıraktık... Artık gittikçe İzmir uzaklaşıyor, Bayraklı vapuru ile İzmir yüksek tahsil gençliği İnciraltı açıklarına kadar bizi coşkun tezahüratla uğurladılar. Sağ olsunlar. Maalesef bizi teş’iye hükümet büyüklerimizden kimse gelmedi. Hem de ikisi İzmir’de idi, dün sabah trenle İzmir’den ayrılmış. Haklılar zira yüzleri yok. Belki de yuhalanacaklar. Çünkü Seferihisar’daki sefaleti henüz kimse unutmadı.”¹⁸⁸

Port Said-Kanal, 1 Ağustos 1952

“Sabah 6.00’da Port Said’e geldik. Karşıdan bakınca şehir o kadar muazzam ki... Vapur 12.30’da Süveyş Kanalı’na doğru hareket etti. Vapur kanalda pek yavaş gidiyor. Sağ taraf kanal boyunca ağaçlık ve demiryolu ve asfalt yol. Sol ise dümdüz kum çölü...”¹⁸⁹

Kızıldeniz, 3 Ağustos 1952

“Dün sabah saat 5.00’te kanalı geçtik Kızıldeniz’e girdik... Hâlâ gemide yerleşik nizamla giremedik, nöbetler ve vazife taksimi yapılamadı. Kendimden utanıyorum.”¹⁹⁰

¹⁸⁷ Eren, *a.g.e.* s. 19.

¹⁸⁸ Eren, *a.g.e.* s. 20-21.

¹⁸⁹ Eren, *a.g.e.* s. 22.

Aden-Arabistan, 5 Ağustos 1952

“Dün akşam Aden Körfezi’ne geldik... Gemi sabahtan akşama kadar mazot ve su ikmalini yaptı, akşamüzeri saat 6.10’da Aden Körfezi’nden açıldık. Burada da Port Said’de olduğu gibi satıcılar geminin etrafını sardı. Oradakiler polisi dinlemiyorlardı. Hatta bize taş ve şişe attılar, arkadaşlara işaretle ‘Komünistler sizleri kesecekler!’ diyorlarmış. Burada ise bizim bayrağı selamlıyorlardı.”¹⁹¹

Umman Denizi, 6-7 Ağustos 1952

“...Umman Denizi’nde gemimizin bu kadar sallanacağını hiç zannetmiyordum. Herkesin başı dönüyor, midesi bulanıyor, istifrağ ediyor... Gemi de günlük gazete çıkıyor. Birkaç kişi bu işe bakıyorlar, şimdiye kadar olanları sakladım. Gazetede yazdığına göre bu sallantı artık Kore’ye kadar devam edecekmış...”¹⁹²

Umman Denizi, General Nelson Walker Gemisi, 9 Ağustos 1952

“Bugün vatandan ayrılalı tam onuncu gün oluyor... Gemi adeta hapishaneye döndü. Hele Aden’den ayrıldıktan itibaren günlerce denizde, bitmek bilmeyen denizlerde sallana sallana ilerliyoruz... Yarın sabah Hindistan’ın Seylan adasının Colombo Limanı’na varıyoruz...”¹⁹³

Malaga Boğazı, 13 Ağustos 1952 Çarşamba

“...Yarın sabah Singapur açıklarından geçecekmışiz. Artık yemekleri yiyemiyoruz... Memleket yemeklerine o kadar hasretiz ki!..”¹⁹⁴

Singapur Açıkları, 14 Ağustos 1952 Perşembe

“...11.30’da denize düşen birini kurtarma talimi yapıldı. Denize bir manken atıldı. Gemi bir daire çizerek yavaşladı ve durdu. Bir motor ve mürettebatı gidip denize düşeni kurtardılar... Artık Güney Çin Denizi’ne açılıyor. Tehlikeli mıntıka başladı...”¹⁹⁵

¹⁹⁰ Eren, **a.g.e.** s. 23.

¹⁹¹ Eren, **a.g.e.** s. 26-27.

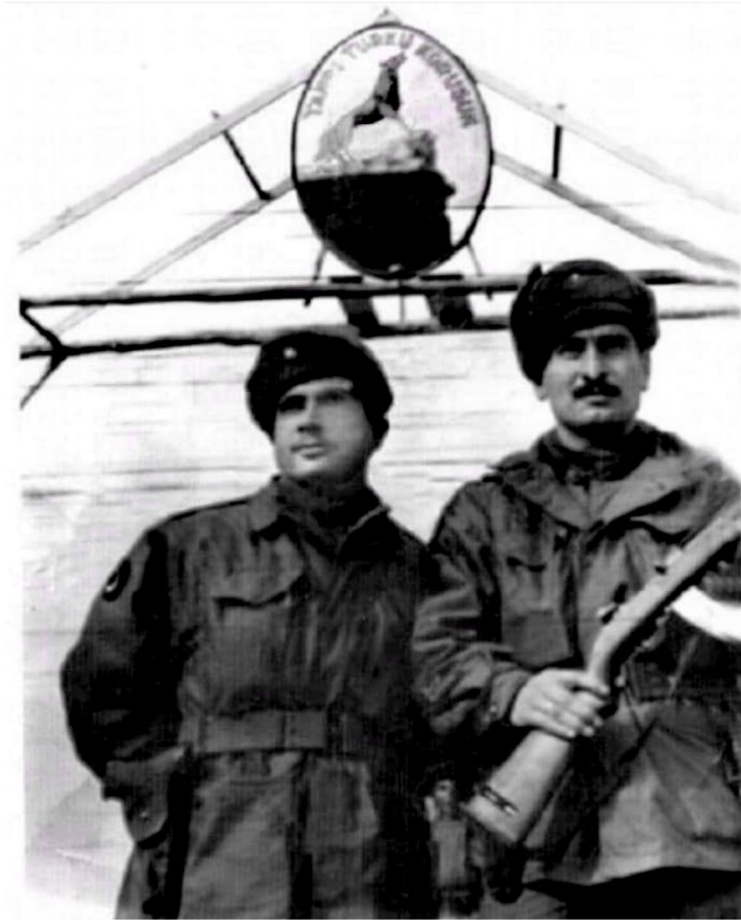
¹⁹² Eren, **a.g.e.** s. 28-29.

¹⁹³ Eren, **a.g.e.** s. 31.

¹⁹⁴ Eren, **a.g.e.** s. 36.

Çunçonk Civarı, Kore, 24 Ağustos 1952 Pazar, Saat 21.00

“Cephe gerisinde ihtiyattayız... 21 Ağustos 1952 Perşembe günü sabah 9.30’da Pusan Limanı’na vasıl olduk. Pusan Limanı ilk görüşte pek modern değilse de sanayi şehri olduğunu gösteriyor. Saat 13.30’da trene bindirildik. Tren cepheye doğru hareket etti. Demiryolu hep çift olarak gidiyor. Sağ ve sol fabrika harabeleri ile dolu... Yol ekili tarlalarla dolu ve erkeklerin başlarında acayip dediğimiz geniş kenarlı, üstü sivri şapkalı ve çenelerinde uzun sakal ve beyaz elbiseleriyle tarih kitaplarında gördüğümüz Çinli adamlar... 22 Ağustos 1952 saat 16.30’da Çunçonk İstasyonu’na indik. Oradan kamyonlara bindik kampa geldik. Kampın kapısında bir kayanın üzerinden bozkurt ve üzerinde ‘Tanrı Türk’ü Korusun’ ibaresi yazılı.”¹⁹⁶

Fotoğraf 8. Girişte Bozkurt Heykeli ve “Tanrı Türk’ü Korusun” Yazısı

¹⁹⁵ Eren, *a.g.e.* s. 38-39.

¹⁹⁶ Eren, *a.g.e.* s. 43-45.

Pusan’a çıkan Türk Tugayı artık harbin içine girmişti. Geriye ise sadece Türk askerlerinin cephelerde savaşıması ve bizleri gururlandırması kalmıştı.

2.5. Kunu-ri Muharebeleri ve Türk Askerleri

Türk ordusu, Güney Kore’ye adım attıktan sonra, 18 Kasım 1950 günü verilen ani bir emirle hemen cepheye yollanmıştı.¹⁹⁷ Aynı gece 9. Kolordu Komutanı General Coulter, harita başında Tugay Komutanı Tahsin Yazıcı’ya şunu anlatmıştır:

*“Sağımızdaki 2. Güney Kore kolordusu geri çekiliyor. Tokchon şehri düşman tarafından kuşatılmıştır. Bu, bizim sağ kanadımızı tehdit etmektedir. Tugayınız Kunu-ri-Tokchon yoluyla hareket ederek Tokchon’u işgal edecek, buradan sağdaki 2. Tümenimizle bağlantı sağlayacak ve kolordumuzun sağ kanadını emniyet altına alacaktır.”*¹⁹⁸

General Coulter endişeli davranmış ve Güney Kore ordusu geri çekilmiştir. “North Star” yani Kuzey Yıldızı lakabını almış olan Türk Tugayı hemen toparlanarak 60 km.’lik yürüyüşüne başlamıştır ve artık savaşın kaderi büyük bir bilinmezlik içine hareket eden Türk Ordusunun elindeydi.¹⁹⁹

27 Kasım 1950’de Wawon’a varılmıştır ve buradan 20 km.’lik bir boğaza girilmiştir. Türk ordusu yürüyüşünün ilk gecesini Wawon’da dinlenerek geçirmiştir. Keşif takımı önden gitmiş, yolları araştırılmış ve Tugay’ın güvenliğini sağlanmıştır. Bu sırada, bir grup Güney Koreli asker ile karşılaşmıştır. Korkudan hepsinin rengi atmış, fakat sorgulandıklarında neden kaçtıkları anlaşılamamıştır.²⁰⁰

İçlerinde Uygur Türklerinin de bulunduğu Çin ordusu yürüyüşüne başlamıştır. Saat 14.30 da 9. Amerikan Kolordu komutanlığından Yüzbaşı Lorenzo Türk Ordusuna şu telgrafi çekmiştir:

*“Daha ileri gitmeyiniz. Wawon’un 10 kilometre kadar doğusunda kalarak yolu doğuya, kuzeye ve güneye karşı kapayınız. Çünkü orada bir düşman alayı var.”*²⁰¹

¹⁹⁷ Barış Can, “Onur Madalyası Kore”, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, Eylül, 2011, İstanbul, s. 72.

¹⁹⁸ Can, *a.g.e.* s.72.

¹⁹⁹ Can, *a.g.e.* s.73.

²⁰⁰ Can, *a.g.e.* s.73.

²⁰¹ Can, *a.g.e.* s.74.

Türk Ordusu gelen telgraf üzerine geri çekilmeye başlamıştı. Geri çekilen Türk ordusu ilerde bir keşif takımı bırakmıştı. Türk ordusu iki gün boyunca soğukta yürümüş, dinlenememiş ve daha önce hiç savaşmamış erler bir anda ayaklanmışlardı. Bu ana kadar hiç savaşmamışlardı fakat 28 Kasım 1950 günü Çin ordusunun sayıca üstün öncü birlikleri ani bir baskınla ateşe başlamışlardı.²⁰² Bu savunma hattını da kolayca söküp atma ümidiyle Çinliler akın akın gelmeye başlamıştı. Amerikalı generaller ise Türklere iki-üç saat bile dayanma şansı vermiyordu. Bir gece dayanmaları Amerikalıların kaçmasını sağlayacaktı, fakat onlar buna inanmıyorlardı. Ancak karşılarında kahraman Türk Ordusu vardı.²⁰³

Tugayın Keşif Takım Komutanı Üsteğmen Kâmil Doğan, Choyang-myon'da bulunan karargâha gelerek artçı görevinden geriye doğru gelirken yolda kolordunun Tugayla irtibat için tahsis ettiği telsiz kamyonunun bozulmuş olduğunu gördüklerini, ABD'li Muhabere Yüzbaşı Lorenzo'nun bozulan aracını tamir etmeye çalıştığını, tamirat bitene kadar kendisini beklemelerini rica ettiğini söyleyerek, anlatmaya devam etmiştir. Aracın tamirine nezaret ederken yolun kuzeyindeki ormanlıklar içinden makineli tüfek, makineli tabanca, havan ve takiben el bombasıyla düşmanın kendilerini baskına uğrattığını anlatmıştır. Üsteğmen Doğan, takımının tümüyle mücadeleye katıldığını, ancak üstün düşman kuvvetleri karşısında bir şey yapamadıklarını, takımı ile beraber bulunan İstihkam Takımı ve Silah Takımından bir haberi olmadığını ve Yüzbaşı Lorenzo ve telsiz aracının da düşman tarafında kaldığını sözlerine eklemiştir.²⁰⁴ İlk gelenler sadece öncüydü. Bu sırada 11. Bölük de yardıma gelmiş ve 10. Bölük'ün sağına yerleşmişti. Yüzbaşı Hüseyin Çatalpınar ise General Tahsin Yazıcı'ya şu raporu geçmekteydi:

*“Cephemizden taarruz eden üstün sayıda düşman kuvvetlerini durdurmaya çalışıyoruz. Sağdaki vadi içinde çok sayıda düşmanı yok ettik. Kurtulanlar kaçtılar. Vadi tabanında bulunuyoruz. Düşmanın çok ezici piyade ve havan ateşi altında fazla kayıp veriyoruz. Düşmanın büyük bir kuvvetinin solumuzdaki tepelerin arkasına doğru giden yoldan gerilerimize sarktıklarını görüyorum.”*²⁰⁵

²⁰² Can, *a.g.e.* s. 77.

²⁰³ Can, *a.g.e.* s. 73.

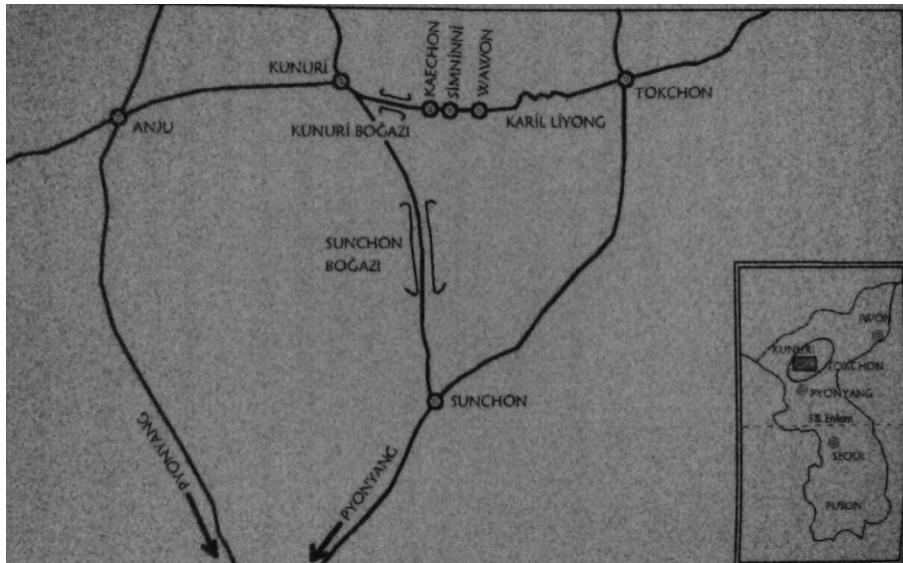
²⁰⁴ Güven, *a.g.e.* s. 166-167.

²⁰⁵ Can, *a.g.e.* s. 81.

Türkler hem ateş etmiş, bir yandan da karşılarna çıkan Çinlileri süngülemiştir.²⁰⁶ Türk askerlerinin yolculuğu sırasında süngülerini bilediklerini duyan Gemi Komutanı “*artık savaşlarda süngünün bir önemi kalmadığını*” söyleyerek, kasatura bileme yasağı getirmişti.²⁰⁷ Şimdi Türk askerleri süngülerle Çinlileri öldürüyordu. Bu konuda Amerikalı subayın ne kadar yanıldığı ortadaydı.

Tüm savaş boyunca Türklerin yanında tercümanlık görevi yapan ve Türklerin “*Kâmil*”²⁰⁸ adını verdiği Güney Koreli Sang Ki Paik o gece anlarına şunları yazmıştır:

“Üzerinde önemle durulacak bir husus, Türkler’in düşmana saldıracakları zaman “Allah! Allah!” sesleriyle savaş alanını etkileri altına almaları, geri çekilirlerse “Allah! Allah!” diyemeyeceklerinden ileriye, daima ileriye atılmalarının zorunluluğu içinde bulunmalarıydı. Geri çekildiklerinde Allah’sız kalabilme, Allah’sız ölebilme endişesi vardı. Sır burada çözümleniyordu. Ayrıca Türk askerlerinin yüksekliği, kahramanlığı dışında, çok iyi yetiştirildiği bütün uluslarca tartışmasız kabul edilmekteydi.”²⁰⁹

Fotoğraf 9. Kunu-ri Savaşlarının Yapıldığı Bölge

²⁰⁶ Can, *a.g.e.* s. 84.

²⁰⁷ Özçelik, *a.g.e.* s. 50.

²⁰⁸ Can, *a.g.e.* s. 92.

²⁰⁹ Can, *a.g.e.* s. 84.

BÖLÜM

III

KORE SAVAŞI ve ANKARA OKULU

3. Kore Savaşı ve Ankara Okulu

3.1. Güney Kore’de Ankara Okulu’nun Açılmasından Önceki Genel Durum

Türk Tugayı’nın Kore’ye gitme kararı ve yolculuğu sıkıntılı olmuştu. Ancak Türk askerleri Kore’ye ayak basınca asıl sıkıntılı dönemleri yaşamış ve birçok başarı elde etmiş, ülkemizi dünyaya karşı gururlandırmıştır.

Kore Savaşı patlak verdiğinde BM bölgeye asker gönderme kararı almıştı ve nitekim Türkiye de savaşa asker göndermeyi kabul etmişti. Asker gönderme kararı tartışmalı bir konudur. Biz Türk milleti olarak zor durumda olan milletlere yüz yıllar boyunca yardım etmişizdir. Aynı durum Kore Savaşı içinde geçerlidir. Ancak dönemin siyasi politikaları da bölgeye asker gönderme kararında fazlasıyla etkili olmuştur. Bu karar alındıktan sonra sosyal anlamda da tartışmalar olmuştur. Sonuçta hiçbir anne ve baba evladını bilmediği vatanlar için ölüme göndermek istemezdi.

Türkiye savaşa asker gönderme kararını aldıktan sonra gerekli birliği oluşturmaya ve eğitime başlamıştı. Gitme günü geldiğinde de uzun bir yolculuk süresi Türk askerlerini bekliyordu. Bu yolculuk sonrasında Kore topraklarına ayak basan Türk askerleri büyük cesaretler göstererek bir Türk’e yakışır şekilde kanının son damlasına kadar savaşıyorlardı. Gerek yerli gerek yabancı kaynaklarda bu savaş meydanlarında savaşan Türk askerleri için gurur verici anılar, sözler ve gazete manşetleri bulunmaktadır. Türk askerleri cephelerde gösterdiği başarısının yanında bir de cephe arkasında gösterdiği gurur verici başarıları vardır. Bugün Güney Kore’ye gittiğimizde pek çok yaşlı insanın Türklere olan saygısını görebiliriz. Ancak günümüz gençliğinin pek de bu savaşla ilgili bilgisinin olduğunu söylemek mümkün değil. Bu durum sadece Kore gençliği için değil Türk gençliği içinde geçerlidir.

Türk askerleri cephe arkasında sosyal anlamda savaşta maddi manevi çok zarar gören Kore milletine yardım etmiştir. Gerek elindeki nimetleri paylaşmış gerek psikolojik olarak

yanlarında durmuştur. Özellikle savaşta ailelerini kaybeden Koreli çocukları kendi çocukları gibi sevmiş ve onlar için Kore’de bir okul yapmışlardır.

Kore’de savaş dönemi nüfusu 1 Temmuz 1953 kayıtlarında 30.500.000’dir. Bunun 9.125.000’i Kuzey Kore’de, 21.375.000’i Güney Kore’dedir. Buna göre beher km kare başına Kuzey Kore’ye 72 insan, Güney Kore’ye 229 insan düşmektedir.²¹⁰ Nüfusun fazla olduğu bu bölgede meydana gelen savaş insanları yoksulluk içinde bırakmıştır. Kaynaklarda Kore milletinin çok doğurgan olduğu bilinmekle birlikte çok fazla çocuk sahibi olan Koreli ailelerin çocuklarının bu savaş ile kimsesiz kaldığı da acı bir gerçektir.

Kore’de savaş nedeniyle aileler zor durumda yaşamışlardı. Çinçon ve İncon’a giden askerlerin anlattığına göre baba kızını veya karısını sermaye olarak çalıştırıyormuş. Müşteriyi ya baba ya erkek kardeş bulup getiriyor ve kendi eliyle bir odaya koyuyorlarmış.²¹¹ Bu anlatılanlar sadece bir örnektir.

1’inci Türk Tugayı komutanı Tuğgeneral Tahsin Yazıcı’nın 17 Ekim 1950 tarihli Korelilerin durumu hakkında ki yazısına göre, “Pusan’dan Taegu’ya trenle gidiş sırasında istasyonda bulunan Koreli yerliler dondurulmuş birer manken gibi gamlı bakışlarıyla Mehmetlere bakıyor ve vagonlardan, duyulan yetimlik hissine rağmen, dışarıya taşmaya başlayan memleket türkülerini, ne olduğunu anlamaksızın hayretle dinliyorlardı. Zavallı Koreliler bir neşe, bir güler yüz alâmeti gösteremiyorlardı. Nasıl gösterebilirlerdi? Aslında fakir kimseler, üzerinden harb silindiri geçmiş, maddi manevi varlıklarını ezmiş elem ve kederin kahir pençesinde kıvranıyorlardı.”²¹²

“Yolculukları esnasında iyi kalpli Mehmetler kendilerinin cana yakın kimseler olduklarını tanıtmakta, bazı Korelilerin sevgisini çekmekte gecikmediler. İstasyonlarda duruldukça perişan hallerine acıdıkları çocuklara, ihtiyaçlara yiyecek ve içeceklerinden hisseler ayırarak vagon pencerelerinden vermeleri, onların yanık yüreklerini serinletiyor, gamlı yüz ve gözlerinde sevinç ve şükran ifadeleri okutuyordu... Hepsinin sarı esmer yüzleri, yüreklerinin ıstırabını ifade eden birer hüznün tablosu halinde dünyalarından vazgeçmiş halleri vardı. Şuraya buraya çökmüş,

²¹⁰ Ali Denizli, “Kore Savaşı’nda Türk Askerlerinin Kore Halkına Yardımları ve Ankara Okulu’nun Açılması 1950-53”, Kalkan Matbaası, Ankara, Ocak 2015, s. 44.

²¹¹ Eren, a.g.e. s. 74.

²¹² Denizli, a.g.e. s. 73

*dayanmış yaşlı erkek ve kadınlar ellerindeki lüleli çubuklarını çekip dumanlarını dışarı verirken yüreklerini yakan ateşi defetmeye çabalıyorlarmış gibi görünüyordu.”*²¹³ Görülen bu halk arasında maalesef hayret edilecek kadar çok çocuk vardı.

Türk askerlerinin cepleri fakirdi ama gönülleri zengindi. Korelilerin fakirliklerine acıyarak uzattıkları yardım elleri Türkleri Korelilere çabuk tanıttı ve sevdirdi. Taegu’luların sevgi ile “*TURGO NumberOne-Türk Bir Numaradır*” sözleri sık sık işitilmeye başlanmıştı.²¹⁴

Türk askerleri Korece konuşmaya başladığında ise kelimeleri kendi dilimize uydurarak söylemeye başlamışlardı. Korece “*안녕하세요 / Ann Yeong Haseyo / Ah Niyon Hasım Nigah*” merhaba, nasılsınız manasına gelen kelimeleri Türk askerleri Anadolu ağzıyla “*Anlıyon hısım Mikandan*” kelimeleriyle ifade etmişlerdir.²¹⁵

1’inci Türk 241’inci Piyade Alayı İkmal Subayı Yüzbaşı Seyfi Erkmen yaşananları şöyle anlatmaktadır; “*Adeta bir yangın ve tahrip filmi seyrederek yol alıyorduk. O harabeleri ibret ve hüznle göre göre, sakinlerinin soğuk mevsimde perişanîyetlerini tahayyül ede ede yol alıyorduk. Hareketin ilk zamanlarında herkeste beliren neşe, bu hazin manzaralarla beraber bazı yerlerde rastlanan halk topluluklarının acıklı halleri müşahede edildikten sonra mum gibi eriyip söndü.*” Yanmış, yıkılmış köyler, kasabalar, tahrip edilmiş köprüler, yol kenarlarına devrilmiş araçlar, her iki tarafın isabet almış tankları, topları, cephane kümeleri başka başka görünüşlerle göze çarpıyor, ilerledikçe başkaları görünüyordu. Gerek yol boyunca gerek şehirlerde feci görüntüler harbin milletleri ve memleketleri ne akıbetlere düşürdüğünü, görenlerin gözlerine ve yüreklerine akıldan kolay silinmeyecek birer ibret levhası olarak kalmıştı.²¹⁶ Kore’de savaş nedeniyle feci olaylar yaşanmıştır. Bunlardan biri de ailelerin çocuklarını pazarlamasıydı. Ayrıca hiç kimsesi olmayan çocuklar tek başına yaşamak zorunda kalmıştı.

Tuğgeneral Tahsin Yazıcı Kunu-ri Muharebesi sonucu yaşanan göçü şöyle anlatmaktadır; “*O zavallı insanlar arasında ne acıklı hâl ve manzaralara rastlanıyordu. Hava sıfır altı 20 derece kadar soğuktu. O zavallıların onda dokuzunun giyimleri yavan, çocuğun üstünde ABD bezinden mamul don gömlek, kadınlarında bir etek bir yelek, yüzler eller morarmış, yaradılıştan*

²¹³ Denizli, *a.g.e.* s. 74-75.

²¹⁴ Denizli, *a.g.e.* s. 77.

²¹⁵ Denizli, *a.g.e.* s. 78.

²¹⁶ Denizli, *a.g.e.* s. 79-81.

küçük gözleri büsbütün ufalmış, herhalde çoğu aç, bütün yüzler en şiddetli teessür ve elemin canlı birer levhası idi. O çaresiz insanlar başları düşük, yüreklerini yakan bir ızdırap ateşi ile yana yakıla gidiyorlar, yürüyorlar. Ama nereye? Ne zamana kadar? Selamet hududu neresi olacak?”²¹⁷

10’uncu Bölük komutanı Yüzbaşı Nazmi Özoğul, Kore halkının durumunu şöyle anlatmaktadır; “Genişliği 8 metre, üzeri karla örülü asfalt hale gelmiş yol komünizm mezaliminden kaçan yüz binlerce Koreli çocuk, kadın, erkek ve ihtiyarlarla tıkanmıştı. Güneye çekilen ABD kamyonları bir kağı arabası gibi ilerlemek zorunda kalmıştı. Zulümden kaçan bu insan selinde hıçkırıklar, bağırımlar, inlemeler... İnsanlık uğrunda mücadele eden askerlerin içlerini sızlatıyordu. Çocuklar yürümekten bitkin. Annelerinin yanında hıçkırarak ağlıyorlar. Bu sırada bir kadın çıldırmış gibi hareketler yaparak geriye doğru hem koşuyor hem de Korece bir şeyler bağıırıyordu. Koreli tercüman Peksanki içini çekerek, Yüzbaşım, evladını kaybetmiş. Evladım, evladım diye bağıırıyor.”²¹⁸

Fotoğraf 10. Koreli Halkın Göçü

²¹⁷ Denizli, *a.g.e.* s. 87.

²¹⁸ Denizli, *a.g.e.* s. 91-95

Böyle bir ortamda Kore Türk Tugayı'nda görevli Astsubay Başçavuş Hüseyin Dinçtürk ve askerleri Başkent Seul'e 70 km uzaklıktaki Suwon Kenti'nde "*Ankara Okulu*" adıyla bir okul açmıştır ve dersler vermiştir.²¹⁹ Bu ilkokul eğitim vermenin yanı sıra bir yetimhane görevini üstlenmiştir. Anne ya da babalarını yitiren çocuklara sahip çıkmış ve dört yıl boyunca eğitim vermiş, yiyecek ve içeceklerini temin etmiş bir okuldur.²²⁰

3.2. Ankara Okulu'nun Açılması ve Faaliyetleri

Savaşlar her zaman insanı zorlu şartları yaşamaya mahkûm eder. Nitekim savaş ortamında bir okulun eğitim vermesi oldukça zordur. Çünkü savaşın getirdiği şartlar maddi açıdan eğitimi için imkân vermemiştir. Nitekim Suwon Kenti'nde savaş sırasında açılan ve savaş boyunca devam eden Ankara Okulu'nun faaliyetlerinde görevli bulunan öğretmenler de karın tokluğuna

Fotoğraf 11. Suwan Ankara Okulu ve Yetimhanesi

²¹⁹ Doğan Haber Ajansı, "*Türk Askerlerinin Bilinmeyenleri*", 25 Eylül 2012, Saat: 11.48 {arşiv.dha.com.tr/turk-askerlerinin-bilinmeyenleri_367371.html}, (Erişim Tarihi: 9 Mayıs 2018).

²²⁰ Doğan, *a.g.e.* {arşiv.dha.com.tr/turk-askerlerinin-bilinmeyenleri_367371.html}, (Erişim Tarihi: 9 Mayıs 2018).

öğretmenlik yapmışlardır.²²¹

2'inci Türk Tugayı istihbarat subayı Yüzbaşı Nazım Dünder Sayılan Ankara Okulu'nu şöyle anlatmaktadır; “1951 yılında yaralanmışım. General geçmiş olsun dedikten sonra Başkent Seul'un güneyinde, Suwan Kenti'nde bulunan tugayın revirinde istirahat etmemi ve kendimi ne zaman iyi hissedersem (10-15 gün sonra) o zaman dönebileceğimi bildirdi. Doktor Üsteğmen Yaşar Tarçın'ın kullandığı jiple yola koyulduk. Hafif yaralılarımızın bakımları SuwanReviri'nde yapılıyordu. Revirin duvar bitişiğinde Ankara İlkokulu vardı. Kasabadan, köyden, kırsal bölgeden ve savaş alanlarından toplanan, yedi milyonluk göç sonucu kimsesiz kalmış ilkokul çağındaki çocukların okuduğu ve tugayımızın açtığı yatılı bir okuldu.

Hiç unutmam, ormanın kuytu bir yerinde korkudan her tarafı titreyen, gözlerini ve ağzını sonuna kadar açmış, 9 yaşlarında bir erkek çocukla ilk olarak karşılaşmışım. Öldürüleceğini sanan yavru, iki elleriyle yüzünü kapayarak sinmişti. Kurtarıcı olduğumu anlayınca boynuma sarılmış, nefesimi kesecek kadar bütün gücüyle bana sarılmıştı. Hâlâ yaşadığına inanamıyor, tekrar tekrar boynuma atılıyordu. Verdiğim yiyecekleri çiğnemedi yutuyor, gösterdiğim yakınlık bile, titremesine engel olamıyordu. Adının “Kim” olduğunu öğrendiğim bu çocuk iki koltuk değneğiyle zorlukla yürüyebiliyordu. Ailesi güneye göç etmişti ve Kim ailesine ayak bağı olmamak için evden kaçarak ormana sığınmış. Kim'i sırtımda taşıyarak jipe kadar getirip doktora göndermişim.”²²²

Bu gibi sahnelere daha sık rastlanıldığı günler olmuştur. Kimsesiz çocuklar kurtarılaraq Ankara İlkokulu'na gönderilmiştir. BM Ordusunda savaşan veya hizmetleriyle yardımcı olan 22 devletin açtığı tek okul Ankara Okulu'dur. Askerler savaşmış ayrıca, eğitim ve sosyal hizmetleri de birlikte yürütmüştür.²²³

Yüzbaşı Sayılan, cepheye dönme kararını aldığı anda Ankara Okulu'nun müdürünün odasına gitmiştir. Okulun müdürü KidekNik daha sonra Müslüman olup Hasan adını almıştır. Yüzbaşı, müdürden okulun 200'e yakın öğrencisi ve 10 kadar öğretmeni ve idarecisi olduğunu öğrenmiştir. Öğrencilerin ve okulun tüm giderleri Türk Tugayı tarafından karşılanmıştır.²²⁴

²²¹ Eren, **a.g.e.** s. 74.

²²² Denizli, **a.g.e.** s. 103-105,107-109.

²²³ Denizli, **a.g.e.** s. 110.

²²⁴ Denizli, **a.g.e.** s. 115.

1'inci Bölük komutanı Yüzbaşı Nazmi Özoğul şöyle anlatmaktadır; “Hava kararmak üzere. Dondurucu soğuk bir rüzgâr kuzeyden güneye doğru esiyordu. Ana yol komünistlerin zulmünden kaçan binlerce insandan mürekkep bir sel halindeydi. Kahraman topçularımız çekilme hazırlıklarını yapıyordu. Zulümden kaçan Koreliler köprüden koşarcasına geçmişlerdi. Köprünün kuzeyinde askerlerden başka kimse görünmüyordu. Köprünün kuzeyindeki yol dönemeç olduğu için ufak ufak kar yığınları bulunuyordu. Derin bir sessizlik vardı. Bu sessizliğin içinde ölüme yaklaşan küçük bir çocuğun ağladığı duyuluyordu. Topçu taburumuzun kahraman yüzbaşılardan Süleyman Pulat hıçkırarak ağlayan sese doğru yaklaştı. Yol üzerinde 5-6 yaşında bir kız çocuğu kar yığınlarına minicik ayaklarıyla yaklaşmış moraran elleriyle karlara tutunarak geçmeye çalışıyor. Yüzü mosmor. Gözlerinden akan yaşlar yüzünü ıslatmış, titriyor. Sesi bağırmaktan kısılmış, bir vızıltı şeklinde çıkıyor. Yüzbaşı Süleyman Pulat hıçkıran sese doğru koşuyor. Karlar üzerinde yapayalnız kalan insanlığın yavrusuna kollarını açarak şefkatle bağrına basıyor, insanlığın evladı küçük kız Yüzbaşı Pulat'ın şefkatli kolları arasında elektriğe tutulmuş gibi titriyor.”²²⁵

Fotoğraf 12. Koreli Yetimler

²²⁵ Denizli, *a.g.e.* s. 119-123.

Yüzbaşı Süleyman Pulat'ın dışında Astsubay Süleyman Dilbirliği de küçük bir Koreli kız bulmuştur. Bu konu hakkında 3'üncü Türk Tugayı İstihkam Bölük komutanı Yüzbaşı Şinasi Sükan şunları anlatmaktadır: *"Onları, 1952 yılının 29 Ekiminde; daha doğrusu Cumhuriyet bayramında tanıdım.²²⁶ 8-9 yaşlarında görünen Ayla; güzelliği, zarafeti, zekası ve nereden öğrendiğini bilmediğim Türkçesi ile dikkatimi çekmişti. Yanına yaklaşıp "Kızım, sen bu güzel Türkçeyi nereden öğrendin" dedim. Sevimli kız, "İlk savaşlarda kuzeyden güneye yapılan göçler sırasında annemi, babamı, kardeşlerimi kaybettim, şimdi bile onların nerede olduklarını, sağ olup olmadıklarını bilmiyorum. Ağlıyordum, yanımdan geçen Türk Askerleri benim elimden tutarak, nereye gittilerse beni beraberinde götürdüler. Onlarla beraber yedim, içtim, çadırlarında yattım. Bana kendi çocuklarıymış gibi baktılar ve Ayla diye seslendiler. Böylece 2 yıl geçti. Bu süre içinde ben de Türkçeyi öğrendim. Sonra, okumam için Ankara Okulu'na verdiler."* dedi. Ayla gibi, savaşın insafsızca savurduğu, anasız, babasız ve kimsesiz yavruların mutlu bir yuvaya sahip olmalarını ve insanoğlunun bu gibi olaylardan ibret dersi almasını dilerim."²²⁷

Fotoğraf 13. Koreli Yetimler

²²⁶ Denizli, *a.g.e.* s. 133.

²²⁷ Denizli, *a.g.e.* s. 142-144.

Kore’de Türk Askeri tarafından büyütülen Ayla, 60 sene sonra İstanbul’a gelmiş ve manevi babası Astsubay Süleyman Dilbirliği’ni ziyaret etmiş, onlarda Güney Kore’ye giderek manevi kızları Ayla’yı ziyaret etmiştir.²²⁸ Ayla ve Astsubay Süleyman Dilbirliği’nin hayatları günümüzde filme çekilmiştir ve Ayla gibi pek çok Koreli yetim Türk Askerleri tarafından sahiplenilmiştir.

SuwonGuwansoung Mahallesi’ndeki Ankara İlkokulu’nda eğitim gören ve halen aynı mahallede çocuklarıyla oturan YoonYeoYeon ile Lee Young Türk askerlerinin sevgisini ölene denk yüreklerinde yaşatacaklarını söylemiştir. YoonYeoYeon, *“Türk askerleri o günlerde bize verdikleri eğitimin yanında hem annelik hem babalık yaptı. Bizim özgürlüğümüz için savaşan diğer Türk askerlerinin yiyecekleri, içecekleriyle beslendik. Hüseyin Dinçtürk ve askerleri annesiz ve babasız olduğumuzu unutturdu.”*²²⁹

. Lee Young, *“O zaman 14 yaşından 70 yaşına kadar eli silah tutan herkes savaşta olduğu için, anne ve babalarını kaybedip kimsesiz kalan bizlere Türk askerleri sahip çıktı. Hüseyin Dinçtürk ve askerleri bizlerin ailesiydi. Yaklaşık 640 çocuktuk. Dört yıl boyunca bizleri hiç yalnız bırakmadılar. Onlar hep yaşamımızın birer parçaları oldu. Halen aynı mahallede yaşadığımız arkadaşlarımızla, onları ve bize yaptıklarını unutmak mümkün değil.”*²³⁰

Türk Askeri Kore Savaşı’nda, çatışmaların ortasında anne babasız kalan çocuklara sahip çıkmışlardır. Tugay karargâhında kurulan Ankara Okulu’nda üç öğün yemeğin yanı sıra eğitim de verilirdi.²³¹ Her gün iki saat verilen Türkçe dersinden dolayı çocuklar Türkçe öğrenmiştir. O günlerde İstiklal Marşımızı da eksiksiz ezberleyenler olmuştur. Türk subaylarının yanında 10 Koreli öğretmen görev almıştır. Türk subaylarının ödevlerine de yardımcı olduğu Koreli çocuklar beş marşımızı ezberlemiştir. Okul kapsamındaki yetimhane, savaşın ardından uzun yıllar boyunca kimsesiz çocukların yuvası olmuştur. Ankara’daki *“Demirlibahçe İlkokulu”* tarafından gönderilen kitaplar, kırtasiye malzemeleri, alfabeler, fişler ve dergiler öğrencilere moral vermiş, öğretmenlerin işini kolaylaştırmıştır. Okul için hususi piyano ve diğer müzik aletleri de bir çeşit terapi için kullanılmıştır. Öğrencilerin savaş psikolojisinden müzik dersleri ve gösterileriyle

²²⁸ Denizli, *a.g.e.* s. 132.

²²⁹ Doğan, *a.g.e.* {arşiv.dha.com.tr/turk-askerlerinin-bilinmeyenleri_367371.html}, (Erişim Tarihi: 9 Mayıs 2018).

²³⁰ Doğan, *a.g.e.* {arşiv.dha.com.tr/turk-askerlerinin-bilinmeyenleri_367371.html}, (Erişim Tarihi: 9 Mayıs 2018).

²³¹ Denizli, *a.g.e.* s. 168.

kurtulmaları sağlanmıştır. Ayrıca Türk askerlerine moral vermek için Türkiye’den gelen gösteri gruplarının Ankara Okulu’nda da program yapması sağlanmıştır.²³²

Okulda eğitim Türkçe, Korece ve İngilizce olmak üzere üç dilde yapılmıştır. Çocukları mutlu etmek için ağır bir ders müfredatı uygulamaktan kaçınılmış, basit derslerin yanı sıra beden eğitimi ile müzik derslerine ağırlık verilmiştir. Zaten o günlerde hiçbir okulda bulunmayan müzik aletleri Ankara Okulu’nda mevcuttur. Ayda bir düzenlenen bale ve halk oyunları gösterisi sadece çocuklar için değil, Türk Tugayı’nı da mutlu etmiştir. Okuldaki kutlamaların bir diğeri, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı’dır. Koreli çocuklar etkinliklerde Türkçe şarkılar söylemiştir.²³³ 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ile ilgili Kore’de bulunan Türk Subayı Ahmet Eren günlüğüne bir anısını yazmıştır.

Kore, 29 Ekim 1952

“...Cumhuriyet Bayramı merasimi hakikaten çok güzel oldu. Merasime 20. ve 40. Tümen Komutanları ve muavinleri geldiler.Bizim Tugay’ın himaye ve çalıştırdığı Ankara Okulu çocukları da başlarındaki öğretmenler ile geldiler. Merasim resmi geçitle başladı. Tüfekli jimnastik hareketleri oynandı. Talebeler konser verdiler ve dans ettiler. Ankara Marşı’nı o kadar güzel söylüyorlar ki, bir an kendimi vatanımda ve ilkokul öğrencileri arasında zannettim, gözlerim yaşardı...”²³⁴

Fotoğraf 14. Ankara Okulu ve Öğrencileri

²³² Denizli, *a.g.e.* s. 172-173.

²³³ Denizli, *a.g.e.* s. 173.

²³⁴ Eren, *a.g.e.* s. 90.

Dönemin (1950-54) Genelkurmay Başkanı Orgeneral Mehmet Nuri Yamut da askeri raporlarda geçen ve savaş bölgesinde eğitimine devam eden tek okul olan Ankara Okulu'nu bizzat ziyaret etmiştir. Ziyareti sırasında Türk Tugayı Komutanı Tuğgeneral Tahsin Yazıcı'dan okulla ilgili bilgiler almış ve öğrencilerin Türkçe öğrenmesinden memnuniyet duymuştur. Orgeneral Yamut, Ankara Okulu'nun önünde öğrenci ve öğretmenlerle hatıra fotoğrafı çektirmiştir.²³⁵

1953'teki ateşkesin ardından bir müddet daha eğitime devam eden Ankara Okulu, Türk askerlerinin çekilmesiyle birlikte kapanmıştır. Öğrenciler yaşlarına uygun diğer okullara transfer edilmiştir. Bugün Suwan bölgesinde yaşayanların birçoğu, sadece temel kalıntıları kalan Ankara Okulu'ndan minnetle söz etmektedir. Ankara Okulu'nda eğitim görenlerden bugün hayatta olanların sayısı 30'u buluyor. Burak Karakurt, Pasifik Ülkeleri ile Sosyal ve İktisadi Dayanışma Derneği (PASİAD) ile Kore Hava Yolları'nın sponsorluğuyla ikinci kez Güney Kore'ye gidişinde, Türk Büyükelçiliği'nin de yardımıyla Türk okulunun öğrencilerinin 7'sini bir araya getirmeyi başarmış, anılarını kayıt altına almıştır.²³⁶

CaYangCa Hanım, ne zaman “*Türk*”, “*Türkiye*” isimlerini duysa o günlerde kendisine sahip çıkan Türk askerlerini minnetle andığını belirtmiştir: *Biz ufaktık. 5 yaşındaydık. Kore'ye savaşmak için gelen Türk askerleri bize sahip çıktı. Hem annemiz hem de babamız oldular. 'Türkiye' adı kalbime huzur veriyor.*” Okulun bir diğer öğrencisi Lee Hak Cang Bey de “*Sadece iyi öğretmen değildiler, iyi de askerdiler. Türkiye denildiğinde iki şey aklıma geliyor. Birincisi bize sahip çıkan Türk askeri. Türk askeri dünyada bir numaradır ve asker olmanın yanında çok iyi bir insandır. İkinci olarak, uzakta kalan bir yakınımın varlığı. Türkler benim akrabalarım gözümlü kapatınca çoğu zaman Türk askerini görüyorum. Çocukluğumuzu Türk askeriyle yaşadık. Türkiye deyince bize yiyecek veren, bizi kucaklayan, okutan bir ülkeyi hatırlıyorum.*” Diğerleri gibi Lee Sang Cin Bey de “*Hiç unutamayacağım bir ülke Türkiye. Biz çocuklarımıza hep Türkiye'yi ve Türk askerini anlatıyoruz. Onların bizlere nasıl sahip çıktıklarını, bizim için nasıl cephede ölüme gittiklerini anlatıyoruz.*” Bayan Gil Mun Ri de “*Türkiye köklü tarihi olan güçlü bir devlet, böyle bir ülkenin benim ülkem olmasından gurur duyuyorum.*” Kim He Te Bey de “*Türklerde geri gitmek diye bir şey yoktur. Eğer Kunu-ri'de Türkler geri çekilseydi çok sivil*

²³⁵ Denizli, *a.g.e.* s. 174.

²³⁶ Denizli, *a.g.e.* s. 174.

ölecekti. Türkler bizleri o savaştan kurtardı. Bugün yaşıyorsam Türklerin sayesinde yaşıyorum. Bugün onlar için canımı veririm.”²³⁷ Görüldüğü üzere Suwan’da Ay-Yıldızlı Bayrağımızın dalgalandığı Ankara Okulu, Korelilerin kalplerinde derin izler bırakmıştır.

Günümüzde Ankara Okulu hakkında yeterli bilgiler bulunmamaktadır. Bunun yanında Ankara Okulu hiçbir resmi kurumun ilgisini çekmemiştir. Toplanan tüm bilgiler şahsi girişimlerle birkaç araştırmacının derlediği parça parça bilgilerdir ve bu bilgiler bir bütün haline getirilmeye çalışılmamaktadır.²³⁸ Özellikle Güney Kore’de Ankara Okulu ile ilgili fazla kaynağın bulunmadığını bizzat Koreli arkadaşımın kendim öğrenmiş bulunmaktayım.

Suwon Belediyesi tarafından Ankara İlkokulu’nun bahçesine, üzerinde “*Ankara Kimsesizler Yurdu Kuruluş Anıtı*” başlığıyla Türkçe, Korece ve İngilizce Türk askerlerinin Koreli yetim ve öksüz çocuklar için yaptıklarının yazılı olduğu bir anıt konulmuştur.²³⁹

Fotoğraf 15. Ankara Kimsesizler Yurdu Kuruluş Anıtı

²³⁷ Denizli, *a.g.e.* s. 174-176.

²³⁸ Denizli, *a.g.e.* s. 177.

²³⁹ Doğan, *a.g.e.* {arşiv.dha.com.tr/turk-askerlerinin-bilinmeyenleri_367371.html}, (Erişim Tarihi: 9 Mayıs 2018).

4. Sonuç

Kore Savaşı tek bir milletin savaşı olmamıştı. Savaş başladığından beri pek çok dış devletler savaşa asker göndermiştir. Savaşta çok kayıplar verilmiştir. Ağır kayıplar olduğu bu savaşa Türkiye’de asker göndermiştir. Türk askerlerinin savaşa katılması savaşın seyrini değiştirmiştir. Türk askerleri sadece askeri başarılar değil aynı zamanda insanlık adına başarılarda göstermiştir.

Güney Kore topraklarına ayak basan Türk askerleri bölgedeki savaş koşulları altında hayatta kalmaya çalışan yaşlısından gencine pek çok insana yardım etmiştir. Bu yardımlar hiçbir zaman unutulmamıştır. Özellikle Koreli küçük çocuklara sahip çıkmalarını, onları hem eğitim hem yetimhane özelliği taşıyan Ankara Okulu’na toplamaları ile hepsini birer kardeş gibi büyütmelerini bugün hâlâ o çocuklardan hayatta olanlar unutmamıştır. Türk askerleri Koreli çocuklara sahip çıkmasının yanında onlara Türk kültürünü de yansıtıyordu. Örneğin Ankara Okulu’nda Türk Marşlarının öğretilmesi, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı’nı Koreli çocukların adeta bir Türk çocuğuymuş gibi gösteriler sunması, Türkçeyi çok iyi öğrenmeleri ve “*Üsküdar’a Giderken*” şarkısını söylemeleri gibi Türk sosyal yapısını az da olsa öğrenmişlerdir.

Bugün Güney Kore’ye gittiğimizde Türk askerlerinin izlerinin silinmediğini görmek mümkündür. Türk Şehitliği’nde Türk Bayrağı’nın göklerde sallanması memleketlerinden uzakta kendi memleketleriymiş gibi savaşmalarının kanıtıdır. Ankara Okulu’ndan geriye sadece kalıntıları ve bir park kalmıştır. Ancak Ankara Okulu’nda yaşayan küçük Koreli çocuklar bugün büyümüş ve yaşadıklarını her zaman anlatmıştır. Biziler de bu sayede Ankara Okulu hakkında bilgiler ediniyoruz. Sonuç olarak Türk askerleri savaşa dahil olduğu andan itibaren Kore milletin kaderi değişmiştir. Kolay kolay silinmeyecek derin izler bırakılmıştır.

KAYNAKÇA

AVCI, Ahmet, **Kore Savaşı'nda Türk Ordusu**, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir, 2015.

CAN, Barış, **Onur Madalyası Kore**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2011.

DENİZLİ, Ali, **Kore Savaşı'nda Türk Askerlerinin Kore Halkına Yardımları ve Ankara Okulu'nun Açılması (1950-1953)**, Kalkan Matbaası, Ankara, 2015.

DOĞAN, Haber Ajansı, **Türk Askerlerinin Bilinmeyenleri**, 25 Eylül, 2012, saat: 11.48 {arşiv.dha.com.tr/turk-askerlerinin-bilinmeyenleri_367371.html}, (Erişim Tarihi: 9 Mayıs 2018).

DURAK, Gökhan, **Türk ve Dünya Basınında Kore Savaşı ve Türkiye**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.8. Şubat, 2015, s. 323-339.

EREN, Ahmet, **Kore 1952-1953; Bir Türk Subayının Cephe Günlüğü**, Destek Yayınları, Temmuz, 2017.

ERVELENT, Burçin, **1950-1953 Kore Savaşı'nda Esir Kamplarındaki Türkler**, 05.08.2014, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul, 2014.

GÜVEN, Cüneyt, **Sebepler ve Sonuçlarıyla Kore Savaşı ve Türkiye**, 24.07.2007, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

KARACAOVA, Tuncay, **İstanbul Basınında Kore Savaşı**, 24.09.2010, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2010.

ÖZÇELİK, M. Hakan, **Türk Basınında Türkiye'nin NATO'ya Giriş Süreci**, 02.07.2013, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2003.

ÖZÇELİK, Necmettin, **Mehmetçik Kore'de: Kore Savaşı'nda Türk Ordusu**, Yeditepe Yayınevi, 2017.

PAMİR, Puna ve Erhan Çiftçi, **316 Gün Küçük Kartal'ın Kore Günlüğü; Albay Nuri Pamir'in Kore Savaşı Günlüğü ve Mektupları**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2014.

RUSÇUKLU, Bülent, **Kore Savaşı (Unutulan Savaş) ve Gazi Faruk Pekerol'un Anıları**, Arvo Yayınları.

TATAR, İlknur, **Kore Savaşı ve Dönem Siyasetinin Ulusal Basına Yansımaları**, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2004.

TUĞTAN, Mehmet Ali, **Kore Savaşı: Uzak Savaşın Askerleri**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2013.

TÜRKMAN, Sayim, **Kore Savaşı ve Türkiye'nin NATO'ya Girişi**, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, XIV/2, Kış, 2014, s.131-148.

YAMAN, Ahmet Emin, **Kore Savaşı'nın Türk Kamuoyuna Yansımaları**, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Atatürk Yolu Dergisi, S 37-38, Mayıs-Kasım, 2005, s. 231-245.